

AVOGACÍA COMPOSTELÁ

Nº 21 Outono 2021
Revista dixital

Ilustre Colexio de Avogados
de Santiago de Compostela

“Os avogados son moi importantes na Administración de xustiza e a nosa relación con eles é esencial”

Cástor Vázquez
Comisario xefe da Policía Nacional

Carmen González Ferro
Vicedecana
do ICA Santiago

“Os colexios debemos protexer a profesión, formar e ser interlocutores”

A quenda de oficio durante a pandemia

Blanca Morgadas

Tomás Pulleiro

VIDA COLEXIAL

A quenda de oficio dá cobertura a máis de 270.000 habitantes e mantivo a súa actividade durante a pandemia

A Avogacía comprométese a defender o segredo profesional nas VIII Xornadas de Xuntas de Goberno

Recoñecemento aos 25 anos na profesión

AO PÉ DA LETRA

A necesidade de promover o uso da lingua galega no funcionamento da Administración de xustiza en Galicia

Por Eduardo Porta Viú,
colexiado 2007 do ICA Santiago

Servizos Colexiados

Acceso Libre

Circulars

Todas as novidades de ICA Santiago para os colexiados: circulares informativas, notas informativas, nimeroteca, etc.

LexNET

LexNet - Servizos Telemáticos

Lexnet, Servizos Reobrogacia, Reclamacións tráfico (Sop-Lex)

SIGA

SIGA

Programa de Xestión Colexial

Oficina Virtual

Seguro RC, formularios e relacións de cursos, calva de suxeccións.

Quenda de Oficio

AXGnet, Sistema de notificación electrónica. Baremos de compensación económica, normativa, lista de gardas, formularios.

Bases de Datos - Biblioteca Online

Biblioteca Online. Bases de datos (Tirant, La Ley, Cencol).

Taxación de custas

Cálculo de honorarios en taxación de custas, Calculadora escala tipo.

Ferramentas - Calculadoras

Calculadoras: custas, taxas, xuros xudiciais, cláusulas chan, indemnización por despedimento, embargo de salario, etc.

Sede Electrónica Xudicial

Espazo no que a Administración de Xustiza en Galicia, cidadáns e profesionais se relacionan no marco da actividade xudicial.

Guía Colexial - Revista

Guía colexial, Revista ICA Santiago "Avogacia Compostela". Consulta todos os números da nosa revista colexial.

Servizo de Asesoramento Lingüístico

Espazo de formación, apoio e actualización continuada en materia de lingua para todos os colexiados e persoal relacionado coa avogacia.

Taboleiro de Anuncios

Consulta o taboleiro de anuncios online de ICA Santiago para estar ao día de novidades e avisos do Colexio.

Outros Servizos

Outros servizos colexiais: acceso á conta de correo electrónico e sinatura electrónica.

Mediación

Servizo de mediación ICAS: normativa colexial e estatal, formularios, rexistro de mediadores, etc.

Páxina web do Colexio de Avogados de Santiago de Compostela

ACCESOS DESTACADOS

CONTACTA CON NÓS

Enderezo:

Rúa Eduardo Pondal, 4
15702 Santiago de Compostela

Teléfono:

981 581 713

Fax:

981 581 132

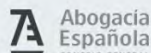
Email:

contacta con nós >

Horario:

Atención ao público: luns a venres, de 09:00 a 14:00

COLABORADORES

Avogacía Compostelá

Dirección

Xunta de goberno

Secretaría técnica

Manuel Arza Galán

Asesoramento lingüístico

Martín Ramos Insua

Contidos

Pablo G. Quintas
(Lupa Comunicación)

Maquetación

José S. Vilariño Vázquez

1844 - 2021

Sumario

Editorial	4
NOVAS DA AVOGACÍA	
A quenda de oficio da Avogacía Compostelá dá cobertura a máis de 270.000 habitantes e mantivo a súa actividade na pandemia	5
O colexio adoptou novas medidas e iniciativas no ano 2021 por mor da pandemia do coronavirus.....	7
ACTUALIDADE	
A Avogacía comprométese a defender o segredo profesional e a impulsar a formación especializada nas VIII Xornadas de Xuntas de Goberno.....	8
ENTREVISTAS	
Cástor Vázquez, comisario xefe da Policía Nacional en Santiago: "Os avogados son un elemento moi importante na Administración de xustiza e a relación con eles é esencial para a Comisaría de Santiago".....	10
Carmen González Ferro, vicedecana do Colexio de Avogados de Santiago: "Os colexios debemos protexer a profesión, dar formación e ser interlocutores nas decisións que teñen que ver coa Administración de xustiza".....	14
FORMACIÓN	
Actividades de formación e mesas redondas no colexio	17
OPINIÓN	
Lesións de baixa intensidade en accidentes de tráfico....	18
Debe responder civilmente o avogado ante calquera falta de dilixencia profesional?	21
Sucesións internacionais: <i>domicile</i> anglosaxón e reenvío.....	22
VIDA COLEXIAL	
Recoñecemento aos avogados e avogadas con 25 anos de exercicio profesional e xura ou promesa de novos letrados e letradas.....	24
Emotivo acto da Escola de Práctica Xurídica para despedir as dúas últimas promocións do máster en avogacía	25
O colexio nos medios.....	26
AO PÉ DA LETRA	
A necesidade de promover o uso da lingua galega no funcionamento da Administración de xustiza en Galicia. Reflexións persoais a partir de datos históricos e sociolingüísticos.....	27
REDES SOCIAIS	
O Colexio nas redes	30

Co patrocinio de:

**XUNTA
DE GALICIA**

Depósito legal: C-3778-2007

Deseño: LUPA Comunicación

O Ilustre Colexio de Avogados de Santiago de Compostela non se fai responsable das opinións expresadas polos seus colaboradores.

Francisco
Rabuñal Mosquera
Decano do Ilustre Colexio
de Avogados de Santiago

Estimadas compañeiras, / Estimados compañeiros,

Aquí tedes un novo número da revista colexial *Avogacía Compostelá*, que fai un repaso do acontecido nos últimos meses. Aínda que a situación sanitaria mellorou moito e semella que xa podemos ver a luz ao final do túnel, este ano 2021 estivo marcado outra vez pola dura pandemia do coronavirus, sobre todo nos seus primeiros meses.

Quero agradecer o voso esforzo e o dos traballadores e traballadoras do colexio, que fixo posible manter a actividade ordinaria. Especialmente eloxiable foi o labor da quenda de oficio durante esta pandemia, por iso neste número recolleemos unha reportaxe sobre os compañeiros e compañeiras que formades parte dela.

Blanca Morgadas e Tomás Pulleiro, compañeiros moi respectados que levan décadas na quenda de oficio, lembran as duras semanas posteriores á declaración do estado de alarma, cando todo eran medos e incertezas. A xustiza gratuíta continuou funcionando nunha situación extraordinaria, realizando un grande esforzo polo que debemos estar sempre agradecidos.

Teño que comunicarvos que, durante o peche desta editorial, xa chegamos a un acordo coa consellería para os efectos de incrementar, ao longo dos próximos tres anos, case un 20 % de media a maior parte das retribucións, así como a ampliación dos conceptos retribuíbles.

Cástor Vázquez, comisario xefe da Policía Nacional en Compostela, cóntanos na conversa que mantivemos a súa traxectoria profesional e asegura que a avogacía é moi importante na Administración de xustiza. A súa relación co noso colexio sempre foi excelente.

Por outra parte, a nosa vicedecana, Carmen González Ferro, repasa nunha entrevista a súa visión do colexio que, como ben di, debe traballar cada día para protexer a profesión, dar formación e ser interlocutor con outros axentes do sector nas decisións que teñen que ver coa Administración de xustiza.

Precisamente do futuro da profesión falamos nas VIII Xornadas das Xuntas de Goberno, levadas a cabo no mes de setembro en Bilbao con representación dos 83 colexios de avogados. Unha vez máis, a avogacía reclamou neste encontro un Pacto pola Xustiza en España, tan necesario para darlle solución aos problemas que arrastra o noso sector.

Tamén repasamos nesta revista a actividade formativa dos últimos meses ou o acto de homenaxe aos avogados e avogadas que cumpriron 25 anos de profesión. Afortunadamente, imos recuperando pouco a pouco a normalidade paralizada pola Covid-19 e no 2022 pretendemos celebrar de novo a festividade do San Raimundo.

A poucas semanas xa de que remate o ano, quero aproveitar estas liñas para desexarvos un bo final de 2021 e unha mellor entrada no 2022, agradecendo de novo a vosa colaboración e axuda.

Moitas grazas e unha agarimosa aperta a todos e a todas.

Francisco Rabuñal Mosquera

A quenda de oficio da Avogacía Compostelá dá cobertura a máis de 270.000 habitantes e mantivo a súa actividade na pandemia

Uns 360 profesionais forman parte da quenda de oficio do Colexio de Avogados de Santiago, un servizo que está operativo as 24 horas do día durante 365 días ao ano e que funcionou con normalidade desde o comezo da pandemia do coronavirus.

Durante o primeiro semestre deste ano, cando a situación sanitaria aínda era moi complicada, o Colexio de Avogados de Santiago tramitou un total de 1.961 expedientes de xustiza gratuíta (327 ao mes e máis de dez diarios), que deron lugar a 1.896 designacións de quenda de oficio, das cales 988 foron asistenciais a persoas detidas.

“Quero destacar o gran traballo que fan os avogados e avogadas da quenda de oficio e o persoal do Colexio de Avogados, xa que a xestión da xustiza gratuíta supón un esforzo moi importante en medios técnicos e humanos”, sostén Francisco Rabuñal, decano dos letrados composteláns.

A institución colexial mantivo todos os seus servizos operando con normalidade durante a pandemia. “O esforzo foi moi grande e non se parou nin sequera nas semanas máis duras do confinamento e do estado de alarma”, engade Rabuñal.

Situación dura e desagradable

Blanca Morgadas e Tomás Pulleiro levan moitos anos exercendo e formando parte da quenda de oficio, pero os dous coinciden en que nunca viviran algo semellante ao que pasou coa Covid-19.

“Levo trinta anos exercendo a profesión e loxicamente esta experiencia non a pasara antes; as primeiras semanas, tras a declaración do estado de alarma, foron moi desagradables, con situacións moi incómodas”, lembra Blanca Morgadas.

“Os funcionarios estaban a cinco metros, ninguén se acercaba e había moita confusión, gardando sempre as distancias de seguridade e con moito medo por parte de todos”, explica.

“Sobre todo os primeiros tres meses foron moi raros, e moito máis nos casos de violencia, onde tes que ir primeiro á Garda Civil e despois aos xulgados”, apunta Morgadas.

A avogada espera que as medidas que trouxo a Covid-19, “como os xuízos telemáticos, non continúen, porque o contacto e a presenza física son importantes na Administración de xustiza”.

Blanca Morgadas e Tomás Pulleiro levan moitos anos na quenda, pero nunca viviran algo semellante ao que pasou coa Covid-19

Con respecto á quenda de oficio en xeral, Blanca Morgadas é clara: “Ou estás ou non estás, porque aos clientes hai que darlles sempre o mesmo trato, sexan da quenda de oficio ou non; a tramitación dos casos mellorou nos últimos 30 anos, pero segue estando mal remunerada”.

Da mesma opinión é Tomás Pulleiro, que leva desde o ano 1980 na quenda de oficio penal: “Quedamos en activo en Penal dous avogados que nos demos de alta naquel ano, no 80, cunha diferenza de dous ou tres meses”.

“Non podes facer isto pola remuneración, non, pero no meu caso, que estou só en Penal, ser avogado da quenda de oficio permíteme estar ao día dos cambios legislativos e da profesión”, afirma.

“Non coñezo con exactitude o que pasa noutras especialidades, pero en Penal hai bastantes avogados e avogadas que permanecen na quenda de oficio moitos anos, é a mellor forma de actualizarse”. engade.

Pulleiro lembra tamén as primeiras semanas de pandemia. “En Penal, tes que asistir o detido e moverte bastante entre a comisaría e os xulgados, polo que foi unha etapa de moita confusión, pero a quenda nunca deixou de funcionar”.

Aconsella aos novos avogados e avogadas formar parte da quenda. “É unha grande aprendizaxe, por suposto, e pódese aplicar a calquera idade, pero para as persoas que comezan na profesión é unha oportunidade para coller soltura e aprender a desenvolverse”.

“En Santiago hai moitos avogados e avogadas na quenda e en Penal ao mellor estou de garda cinco veces ao ano, pero o que pasou co coronavirus foi o máis estraño que vivín”, remata.

Formación

Os profesionais da quenda de oficio reciben de forma continua formación especializada en diferentes temáticas, actualizando constantemente os seus coñecementos para dar o mellor servizo ás persoas solicitantes.

Os profesionais da quenda de oficio reciben de forma continua formación especializada en diferentes temáticas

A Avogacía de Santiago atende ademais a unha poboación de máis de 270.000 persoas, xa que desde a institución colexial xestiónase a quenda de oficio dos partidos xudiciais de Santiago de Compostela (Ames, Boqueixón, Santiago de Compostela, Teo e Vedra); Arzúa (Arzúa, Boimorto, Santiso, Toques, Touro, O Pino e Melide); Negreira (Negreira, A Baña, Brión e Santa Comba); Ordes (Ordes, Frades, Mesía, Oroso, Tordoia, Trazo e Val do Dubra), e Padrón (Padrón, Dodro, Rois e Rianxo).

No ámbito da xurisdición contencioso-administrativa, o Colexio de Avogados de Santiago tamén tramita os expedientes de xustiza gratuíta de toda Galicia para as reclamacións contra determinados organismos da Xunta de Galicia con sede en Santiago, por exemplo, as reclamacións patrimoniais contra o Sergas.

No ámbito laboral, dentro da xurisdición do Xulgado do Social de Santiago, tamén se tramitan os expedientes de xustiza gratuíta dos partidos xudiciais de Ribeira, Noia e Muros.

Unha xestión complexa

Dentro do cadro de persoal do Colexio de Avogados de Santiago, a institución conta con catro traballadores que se dedican á tramitación de expedientes de xustiza gratuíta e cun letrado que coordina o servizo (Manuel Arza, secretario técnico do colexio).

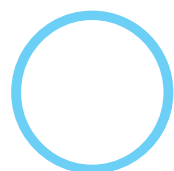
A solicitude iníciase coa presentación do formulario correspondente na secretaría da institución e, se o solicitante o autoriza, o Colexio terá acceso á información da Axencia Tributaria, Catastro da Propiedade Inmobiliaria e da Tesouraría da Seguridade Social.

Cada caso pasa posteriormente ao Servizo de Orientación Xurídica do colexio, que é o encargado de asignar un avogado de forma provisional mentres o expediente é analizado pola Comisión de Xustiza Gratuíta da Dirección Xeral de Xustiza da Xunta.

Polo que respecta aos servizos de asistencia ao detido e o destinado ás vítimas de violencia de xénero, están atendidos tamén os 365 días do ano por avogados e avogadas de garda con especialización nestas materias. O Colexio aconséllalles ás vítimas de violencia de xénero que antes de presentar a denuncia soliciten na sede colexial ou en dependencias policiais a designación dun avogado de oficio.

“A quenda de oficio é un servizo do colexio á cidadanía e é fundamental que a xestión da xustiza gratuíta siga en mans dos colexios de avogados, porque é a única forma de que sexa xusta, pública e siga estando ao alcance de todos os cidadáns no futuro”, remata Francisco Rabuñal.

O colexio adoptou novas medidas e iniciativas durante o ano 2021 por mor da pandemia do coronavirus

21 é outro ano marcado pola pandemia do coronavirus, o que afectou á Administración de xustiza sobre todo nos primeiros meses, mentres non avanzaba a vacinación.

No mes de marzo, a Xunta de Goberno do Colexio de Avogados de Santiago acordou a creación dun segundo fondo de axuda, dotado con 100.000 euros, con cargo ao remanente da tesouraría e dirixido a conceder préstamos sen xuros remuneratorios aos colexiados e colexiadas exercentes.

Os préstamos, por uns importes de 600 ou 1.200 euros, tiñan como finalidade “atender as necesidades profesionais máis urxentes ante unha posible falta de liquidez, como consecuencia da situación económica derivada da pandemia que estamos a padecer”.

Foi o segundo fondo de axuda aprobado pola institución colexial, que xa o 28 de abril de 2020, en pleno confinamento, creou un primeiro fondo dotado con 150.000 euros.

“Dentro das nosas posibilidades, desde o comezo da pandemia tomamos diferentes medidas de axuda aos colexiados, como o adianto do pagamento da quenda de oficio, estes fondos de axuda ou a repartición de material de protección”, explica o decano compostelán, Francisco Rabuñal.

Para acceder aos préstamos, era necesario ser colexiado/a exercente residente por conta propia; estar ao corrente no pagamento das cotas colexiais no momento de presentar a solicitude (incluído o censo de letrados e os recibos do seguro de responsabilidade civil); posuír unha antigüidade de máis de dous anos como colexiado exercente residente deste colexio no momento de

“Dentro das nosas posibilidades, desde o comezo da pandemia tomamos diferentes medidas de axuda aos colexiados”, explica o decano

solicitar o crédito, e non ser beneficiario dun préstamo do primeiro fondo de axuda.

Xuízos telemáticos

Tamén a primeiros de ano, o Colexio puxo á disposición de todos os colexiados e colexiadas unha nova sala equipada cun sistema de videoconferencia para realizar os xuízos de forma telemática, así como para desenvolver todo tipo de reunións en liña.

A sala está dotada cos seguintes compoñentes ou servizos: pantalla de TV de 55 polgadas; webcam de alta resolución 4K de uso profesional; equipo portátil con conexión á internet de banda ancha por fibra óptica; sistema de purificación e renovación de aire (anticovid); asistencia técnica (prestada polo técnico informático do colexio); os colexiados e colexiadas poden reservar con carácter previo e antelación suficiente o uso desta sala a través do correo electrónico informatica@icasantiago.org, do teléfono 981 581 713 (ext. 4, Carlos Polo), ou pola App do colexio.

O Colexio de Avogados chegou tamén a un acordo con Previsión Mallorquina de Seguros para a contratación dunha póliza colectiva de hospitalización por Covid-19. Os asegurados eran colexiados/as residentes do ICA de Santiago de ata 70 anos.

As coberturas: un subsidio diario de 100 euros durante un prazo máximo de 10 días por hospitalización (máximo 1000 €) e un subsidio diario de 100 euros durante un prazo máximo de 30 días por ingreso en UCI (máximo 3000 €). En ambos os casos, as hospitalizacións debían ter unha duración mínima de 48 horas. A prima foi de 20 euros por colexiado/a ao ano.

A Avogacía comprométese a defender o segredo profesional e a impulsar a formación especializada nas VIII Xornadas de Xuntas de Goberno

Durante tres días, máis de 800 membros das xuntas de goberno dos 83 colexios da avogacía debateron os retos que enfrenta actualmente a profesión

A Xunta de Goberno do Colexio de Avogados de Santiago participou en Bilbao nas 'VIII Xornadas de Xuntas de Goberno dos Colexios da Avogacía' con máis de 800 participantes, que debateron durante tres días sobre os retos da profesión.

A Avogacía comprométese a defender o segredo profesional, mesmo para os avogados de empresa, a liderar a regulación da formación especializada e esixe o respecto ás normas que regulan as institucións xurídicas.

Esas foron algunhas das principais conclusións da Declaración final das xornadas. O documento foi aprobado ao final de tres días de sesións, nas que se abordaron os principais retos que enfrenta actualmente a profesión e a maneira en que esta pode contribuír ao progreso social e ao fortalecemento democrático.

No devandito texto, a Avogacía comprométese a esixir aos poderes o "máximo reforzo" do segredo profesional "para todas as formas de exercicio profesional, o que inclúe a avogacía de empresa, abarcando ademais das funcións de dirección e defensa en todo tipo de procesos, o

asesoramento e o consello xurídico preprocesual".

A declaración tamén aclara que non pode xustificarse, nin lexitimarse, a intervención das comunicacións entre letrado e cliente, nin tan sequera cando se trate dos supostos indirectos de "gravacións por arrastre". E salienta así mesmo a importancia da "confidencialidade das comunicacións nas relacións entre avogados".

Formación

A formación continua e a especialización son unha prioridade para os colexios da avogacía, que deben liderar a implementación "dun sistema que recoñeza e acredite especialidades no exercicio profesional para unha prestación á cidadanía

de servizos legais de calidade, como garantía do dereito á tutela xudicial efectiva, facilitando aos usuarios a elección de avogados especializados debidamente acreditados”.

Sobre a regulación da publicidade, a Avogacía aposta por un Código de conduta de adhesión voluntaria no que se establece a autorregulación co fin de favorecer “unha mensaxe publicitaria dos nosos servizos profesionais veraz e lícito, con escrupuloso respecto da Lei xeral da publicidade, á Lei de defensa da competencia, á Lei de competencia desleal e ás esixencias da regulación dos dereitos de consumidores”.

As Xornadas de Xuntas de Goberno non foron alleas á actual situación de crise das institucións, polo que a Declaración reclama “o respecto ás normas que as regulan, tanto na súa composición como no seu funcionamento e necesaria renovación”. A Avogacía reivindica o seu papel como “interlocutores imprescindibles que debemos participar e intervir nos debates públicos que afecten a defensa do Estado social e democrático de Dereito, a promoción e defensa dos dereitos humanos”.

Ademais, ofrece a súa colaboración na necesaria reforma estrutural da xustiza española. En materia da asistencia xurídica gratuíta, réclámase “máximo apoio dos poderes públicos cunha actualización normativa e de baremos, axilidade e puntualidade nos pagamentos, eliminación de desequilibrios territoriais e dignificación deste servizo”.

E en relación coa loita pola igualdade, a Avogacía comprométese a “redobrar o esforzo” e asegura que “se fai imprescindible aprobar as reformas legais que reclamamos no noso sistema de xustiza para facilitar a conciliación laboral, regulando as suspensións de vistas e prazos procesuais nos supostos de maternidade, paternidade e adopción, e a inhabilidade e desconexión dixital en períodos vacacionais”.

E para finalizar, recolleuse o apoio ao talento novo, “loitando contra a precariedade, as prácticas abusivas ou promovendo un sistema de acceso máis idóneo para o exercicio”. E tamén o compromiso coa sustentabilidade: “Temos que desenvolver fórmulas para non poñer en

perigo as nosas propias vidas convencéndonos de que é posible o imposible. Estamos dispostos a conseguir máis con menos. As metas, aínda que sexan pequenas, fan que as cousas imposibles se fagan posibles”.

Mesa redonda

Nunha das mesas redondas que se levaron a cabo nas xornadas, sobre o segredo profesional, moderada por Enrique Sanz, presidente da Mutuality de la Abogacía, protagonizaron un animado intercambio de opinións o maxistrado Javier Gómez Bermúdez, e os avogados Jesús Remón e Cristóbal Martell.

O novo Estatuto xeral da avogacía, que entrou en vigor en xullo, reforzou o segredo profesional, que Sanz cualificou como “un dos instrumentos medulares do dereito de defensa e, por tanto, como garante do núcleo de garantías que conforman o dereito á tutela xudicial efectiva”.

Agora ben, ten límites? En que situacións se pode flexibilizar ou eliminar a obriga de segredo? Para Jesús Remón, “a única excepción é a existencia de indicios obxectivos de participación do avogado na comisión de delitos”. Sobre a mesa sobrevoou o recente ditame do comité de dereitos humanos da ONU sobre a inhabilitación do xuíz Baltasar Garzón –“no que ao meu entender se produciu unha das agresións máis groseiras ao dereito de defensa pola vulneración do segredo profesional”, dixo Sanz-.

Gómez Bermúdez foi contundente ao afirmar que “hai que prohibir totalmente a intervención das comunicacións avogados-cliente”. E referiuse á controvertida ‘recollida por arrastre’: “o que non podo gravar de maneira directa, fágoo de maneira indirecta”. “Esas gravacións non se poden utilizar a non ser que haxa indicios obxectivos de participación do avogado nun feito delituoso”, asegurou Remón.

Martell, pola súa banda, referiuse a unha “situación moi peliculeira”: se o avogado debe ‘autolevantarse’ o deber de segredo para denunciar un delito que sabe que se vai cometer. Podería facelo, argumentou, “cando a penalidade en abstracto prevista para delitos de autodeterminación sexual, liberdade e seguridade ou contra a vida teña unha pena prevista superior ao delito de levantamento do segredo”.

“Na asistencia xurídica gratuíta, réclámase apoio dos poderes públicos cunha actualización normativa e de baremos, axilidade e puntualidade nos pagamentos”

ENTREVISTA A CÁSTOR VÁZQUEZ SALGADO,
COMISARIO XEFE DO CORPO NACIONAL DE POLICÍA EN SANTIAGO DE COMPOSTELA

“Os avogados son un elemento moi importante na Administración de xustiza e a relación con eles é esencial para a Comisaría de Santiago”

Fai un balance positivo do primeiro ano como comisario xefe en Compostela, “cun equipo policial de valía que respondeu ás ameazas de seguridade que xurdiron dando a resposta adecuada”. Cástor Vázquez Salgado considera que “todos formamos parte dun gran equipo cunha finalidade concreta, a saber, conseguir que a xustiza funcione e que poidamos cumprir coa cidadanía á que servimos”.

Remontámonos aos comezos da súa traxectoria profesional, en concreto, á etapa que pasou en Cataluña. Que é o primeiro que lle vén á cabeza cando lembra aqueles anos?

En primeiro lugar ruído de teares. Tiña apenas 21 anos e un mozo inspector chegaba ao seu primeiro destino, en Cataluña, a Sabadell, unha cidade punteira na industria do téxtil, e esa imaxe acompañoume durante os quince anos que estiven alí. En segundo lugar, o concepto de equipo, que baixo o liderado dos veteranos, conseguían que a formación dos novatos continuase e que se consolidase, e que provocaba que ante calquera problemática policial todos nos unísemos para atallala, con independencia do grupo ou especialidade que tivésemos.

Cambiou moito o traballo nunha comisaría desde os anos 80 ata hoxe ou basicamente segue sendo parecido?

A Policía Nacional é unha organización que se caracteriza por evolucionar e adaptarse á sociedade á que serve. Eu ingresei no Corpo Superior de Policía, organización policial dedicada especialmente á investigación policial, e que compartía espazo e coexistía coa Policía Nacional, dedicada a labores de seguridade cidadá e

“Como xefe da Brigada de Policía Xudicial, o accidente do Alvia e a subtracción do Códice marcáronme polos esforzos que supuxeron”

orde pública. Ambos unificáronse a mediados dos anos 80, nacendo un novo corpo policial que necesitou un tempo de adaptación das súas estruturas. Por todo iso e porque as técnicas policiais, a formación policial, a delincuencia e mesmo a sociedade cambiaron, o traballo policial e as súas dinámicas tamén o fixeron.

Chegou a Santiago de Compostela en 1999, que cidade e que comisaría se atopou?

Santiago é unha cidade emblemática, turística, cultural, Patrimonio da Humanidade e núcleo de peregrinación, o que supón estar no polo oposto dunha cidade eminentemente industrial, e esa contorna ten a súa influencia nas dinámicas delincentuais e de seguridade que abordan as comisarías de policía. A Comisaría de Santiago, pois, conforma a súa estrutura e funcionamento para cumprir a súa misión, a defensa dos dereitos e liberdades e da seguridade cidadá dos composteláns e de todos aqueles que se achegan á nosa cidade para gozala.

Cada cidade ten as súas características e especificidades, que supoñemos inflúen na actividade policial... Cales destacaría en Santiago de Compostela? Inflúe a súa condición de capital de Galicia no traballo da Policía Nacional?

Santiago de Compostela é o destino final do Camiño, ademais de ser a capital de Galicia e como tal, foco de recepción de distintas personalidades, que esixen uns niveis de seguridade específicos. Esta circunstancia concede unha referencia relevante á nosa comisaría. Ao ser sede das institucións galegas tamén provoca que sexa obxecto de numerosas concentracións e manifestacións onde distintos colectivos defenden os seus dereitos e reivindicacións. Iso leva consigo que Santiago de Compostela se converta no “manifestódromo” de Galicia, precisando unha adecuada resposta policial para garantir os dereitos e liberdades que se poñan de manifesto nese contexto.

Durante moitos anos estivo á fronte das unidades da Policía Xudicial e da Brigada de Estranxeiría. Como lembra esta etapa?

A investigación policial foi, ata hai pouco, o principal ingrediente do meu ADN policial e a dirección das unidades de Policía Xudicial e de Estranxeiría de Santiago de Compostela representaron para min as mellores experiencias policiais nesta comisaría. Como xefe da Brigada de Policía Xudicial, o accidente do Alvia e a subtracción do Códice marcáronme polos esforzos que supuxeron para a Comisaría en xeral e para a Brigada en particular. A Brigada de Estranxeiría supuxo continuar coa investigación policial pero enfocado a un novo obxectivo, como é a trata de seres humanos, onde se cultivaron éxitos policiais que se manifestaron na liberación de moitas persoas do xugo da trata, o que permitiu que refíxesen as súas vidas. É do que máis me sinto orgulloso.

Cal foi a súa relación neses anos cos axentes do sector xudicial, xuíces, fiscais ou avogados?

Sempre considerei que todos formamos parte dun gran equipo cunha finalidade concreta, a saber, conseguir que a xustiza funcione e que poidamos cumprir coa cidadanía á que servimos. Por iso sempre tratei de establecer pontes con xuíces, fiscais, avogados e axentes xudiciais para que a transmisión da información e as relacións non estivesen constrinxidas en parámetros formais. Por todo iso creo que as miñas relacións con todos eles foron e son excelentes.

Que debería mellorar nesa relación cos axentes da xustiza?

Creo que as relacións son moi boas, pero profundaría na existencia de pasarelas que facilitasen os contactos entre a Policía e o resto dos axentes da Xustiza, aínda que definindo claramente os roles que corresponden a cada un.

Temos que preguntarlle polos avogados de Santiago, que destaca da súa relación con eles durante todos estes anos?

Os avogados son un elemento moi importante na Administración de xustiza, por iso a relación con eles e os seus estamentos reitores é esencial para a Comisaría de Santiago. O dereito de defensa é un pilar fundamental e canto máis pulcros sexamos con el e coa actividade dos avogados, máis serio e obxectivo será o labor policial.

Sabemos que hai unha data e un suceso que nunca poderá esquecer, o do trágico accidente do Alvia. Como lembra aquelas horas?

Para min non só foron terribles as horas posteriores ás 20.40 h do día 24 de xullo de 2013, senón tamén toda a semana seguinte e o mes de agosto, no que todos os ollos mediáticos de España estaban a enfocar á Comisaría de Santiago de Compostela. Foron unhas horas nas que toda a comisaría se entregou ao accidente, e con iso puiden coñecer o bo e o malo desta. Horas convulsas nas que o prioritario, ao principio, era salvar e asistir, a investigación viría despois, nas que a Brigada de Policía Xudicial demostrou o seu bo facer.

Desgraciadamente, meses despois chegou outro caso como o asasinato de Asunta. Foi o ano máis complicado da súa carreira?

O tema Asunta, aínda que tocou tanxencialmente a Comisaría nos seus inicios, foi unha investigación que

levou a Garda Civil. Pero é certo que a sucesión de acontecementos do Códice Calixtino e do accidente Alvia fixeron intensos eses anos, por todo o que rodeou a ambos, e constitúen dous fitos moi importantes na miña carreira.

Segue sendo Santiago unha cidade segura?

Unha resposta contundente: Si. A taxa de criminalidade sitúaa como unha cidade segura que non só o é desde o punto de vista obxectivo, senón subxectivamente, é dicir, o que é percibido pola cidadanía no seu conxunto.

Que destaca do seu recente paso pola Coruña? Cales son as principais diferenzas entre unha cidade e a outra no que se refire á actividade policial?

Son dúas cidades diferentes na súa configuración e nas súas estruturas, o que fai que a actividade policial sexa sensiblemente diferente. Santiago é unha das cidades de España con maior nivel de poboación circulante, a saber, estudantes universitarios, peregrinos, turistas, usuarios sanitarios, traballadores, que fai aumentar o seu censo nun 20 %. Esa diversidade de actores no teatro de operacións, cun asentamento temporal na cidade, pode ter repercusións na actividade policial. Santiago é tamén un foco receptor de personalidades de distinto signo que se achegan xa sexa polas institucións galegas xa sexa pola propia cidade, que precisan que a súa visita se desenvolva nas mellores condicións. E Santiago é unha cidade que dispón dun evento con tanta singularidade como é ser a luz do peregrino e do Camiño, ao redor do cal se desenvolven

“A taxa de criminalidade sitúa Santiago como unha cidade segura que non só o é desde o punto de vista obxectivo, senón subxectivamente, é dicir, o que é percibido pola cidadanía”

eventos e actos que precisan de niveis óptimos de seguridade.

Como son as relacións coas outras forzas de seguridade, como a Policía Local ou a Garda Civil?

En ambos os casos son moi boas. Penso que todos estamos para sumar e non podemos permitirnoloxo o luxo de actuar por separado. Son un firme defensor de actuacións conxuntas coa Policía Local, un operador de seguridade que coincide coa Policía Nacional no mesmo ámbito territorial.

Cumpriuse recentemente un ano desde o seu regreso a Santiago como comisario xefe, que balance realiza deste primeiro ano?

O balance é moi positivo, reencontreime cun equipo policial de valía, que asumiu a miña transición á Escala Superior da Policía Nacional, que respondeu ás ameazas de seguridade que xurdiron este ano dando a resposta adecuada, e que superaron as dificultades que supuxo a pandemia no noso devir diario.

Son un firme defensor de actuacións conxuntas coa Policía Local, un operador de seguridade que coincide coa Policía Nacional no mesmo ámbito territorial”

En que medida modificou a pandemia do coronavirus a actividade cotiá da Comisaría?

O cambio máis importante foi para deseñar burbullas de persoal policial, que implicaron modulacions tanto na forma de exercer a actividade policial como o uso do propio edificio da comisaría. Os traballos policiais moduláronse e adaptáronse aos sucesivos períodos da pandemia e todos eles estaban baseados nun protocolo policial xenérico para a Policía Nacional, que nas súas liñas xerais de protección aínda se manteñen. As modificacións máis importantes están enfocadas á protección das persoas, usuarios e policías, pero non tiveron diminución na actividade diaria da Policía Nacional, xa que estivemos traballando con e sen pandemia,

e, como a propia sociedade, sufrimos baixas por mor desta. Varios foron os policías infectados pola Covid-19 que por protocolo arrastraron a outros a períodos de baixas.

CUESTIONARIO PERSOAL:

- ☐ Campo ou cidade? Campo
- ☐ Un lugar de Galicia: O Val da Limia (Ourense)
- ☐ Un libro: *Os piores da terra*, de Ken Follett
- ☐ Unha comida: Tortilla de patacas con cebola
- ☐ E para beber? Unha copa de viño Ribera del Duero
- ☐ Unha frase: “Que os problemas que entran pola porta non saian de novo por ela”.
- ☐ Un personaxe histórico: Leonardo da Vinci
- ☐ Un sinónimo de Galicia: A miña Terra
- ☐ Unha película: Calquera da serie de *Star Wars* (A guerra das galaxias) ideada por George Lucas
- ☐ Unha canción: *Stairway to heaven*, de Led Zeppelin
- ☐ Un desexo: Que o suplicio na Palma termine e a pandemia remita
- ☐ Un vicio confesable: Comer chocolate con chourizo

“A Policía Nacional é unha organización que se caracteriza por evolucionar e adaptarse á sociedade á que serve”

CARMEN GONZÁLEZ FERRO, VICEDECANA DO COLEXIO DE AVOGADOS DE SANTIAGO

“Os colexios debemos protexer a profesión, dar formación e ser interlocutores nas decisións que teñen que ver coa Administración de xustiza”

Colexiada desde o ano 1993, Carmen González Ferro ocupa o cargo de vicedecana do colexio desde o mes de febreiro de 2018. Aconsella aos novos avogados e avogadas “que sexan leais e honestas, que teñan paciencia e moita capacidade de traballo”. Pensa que na profesión “se alcanzaron cotas de igualdade numérica, pero non hai cotas de igualdade nas capas altas”.

“Debemos sentirnos parte do colexio, onde acudimos cando temos un problema relacionado coa profesión”

Remontámonos primeiro aos comezos da súa traxectoria académica e profesional, por que decidiu estudar Dereito?

O certo é que a miña vocación orixinal era a de ser xornalista, e traballar na radio, pero a miña familia insistíume para que estudase en Galicia, e naquel momento para estudar Xornalismo había que desprazarse fóra, así que escollín Dereito, porque era a opción que me parecía que encaixaba mellor no meu desexo de redactar e falar en público.

Que recordos lle veñen á cabeza dos seus anos na facultade?

Pois, a verdade, os dous primeiros anos resultáronme máis complicados, o trato cos profesores era distante, eramos moitos alumnos e tanto a facultade como a carreira resultábanme hostís, pero a medida que foron avanzando os cursos conseguín integrarme e facerme coa carreira. Foi un tempo de traballo intenso pero moi bo, ata o punto de que fun elixida delegada o último curso da carreira, o que me permitiu tomar un contacto máis estreito cos profesores e cos meus compañeiros de promoción.

Tras terminar a licenciatura, valorou outras saídas ou unicamente a de exercer como avogada?

Non, cando cambiei Xornalismo por Dereito, fíxeno para ser avogada, e cando terminei a carreira tíveno claro desde o primeiro momento.

Cambiaron moitas cousas no exercicio da avogacía desde o comezo da súa traxectoria profesional? Cales principalmente?

Pois en Santiago, desde o lugar, porque cando eu empecei os xulgados estaban no Pazo de Amarante, ata a forma dos xuízos civís (antes eran principalmente escritos e sen presenza xudicial na maioría das ocasións). E, de forma

máis xeral, a irrupción de Internet e do sistema de Lexnet cambiaron a forma en que nos comunicamos cos xulgados, antes presentábanse os escritos directamente no xulgado correspondente, ou era o procurador quen os recollía e os entregaba persoalmente no despacho do avogado. Isto permitía unha relación máis persoal tanto cos funcionarios como cos procuradores e cos compañeiros (porque era frecuente encontrarse con eles no xulgado), que eu creo que fomentaba a unión e a lealdade nas relacións entre todos, pero tamén é certo que tiña outro ritmo menos dinámico e que a actual forma de celebración dos xuízos civís é máis garantista.

En que áreas se especializou e por que?

Non podo dicir que teña unha especialización, si que é certo que me dedico máis ao dereito civil, en especial familia, sucesións e todo o que ten que ver cos dereitos de propiedade, pero tamén exerzo nos ámbitos penal e laboral. Son ámbitos nos que, en xeral, a relación co cliente é bastante intensa e esa é unha das facetas que máis me gusta do exercicio da profesión.

Que é o mellor e o peor do exercicio da avogacía?

O mellor é tratar de axudar a xente para resolver os seus problemas, se ademais o consegues é estupendo; o peor é que en moitas ocasións a túa mente non descansa cando saes do despacho e segues buscando solucións xurídicas a eses problemas.

Que tres consellos lle daría a unha avogada ou avogado que comezase a traballar mañá?

Que sexa leal e honesto cos seus compañeiros e cos seus clientes e na súa relación cos tribunais e xulgados. Cumprir co Código deontolóxico da avogacía é fundamental, e máis nestes tempos, nos que somos máis compañeiros e non temos unha relación tan próxima entre nós. Que teña paciencia, en moitas ocasións o que o cliente necesita é que o escoites e que lle deas información, que coñeza todas as opcións das que dispón, e iso require un labor de asesoramento que leva tempo. Que teña capacidade de traballo, é unha profesión que require moito tempo e dedicación (como as mulleres na canción de Loquillo — risas).

“O pacto pola Xustiza é un desexo que se mantén, pero non se avanzou moito nestes últimos anos”

Como especialista en mediación, debe profundarse neste terreo en España?

Si, debe avanzarse en procurar unha vía alternativa á xustiza para a solución de conflitos, pero para iso debe facerse un labor informativo moi profundo na poboación para que se empatee con esta fórmula.

A finais de 2017 presentouse ao cargo de vicedecana. Por que decidiu dar o paso?

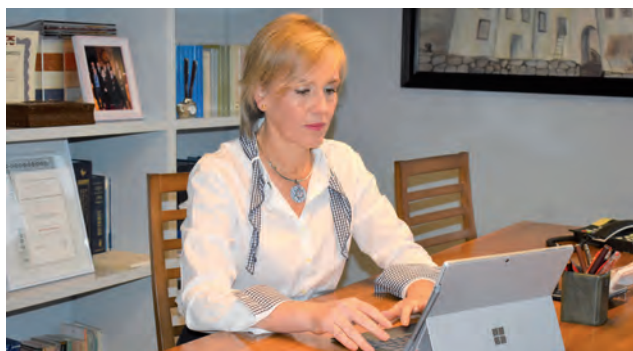
Sempre participei e colaborei nas organizacións das que formo parte. Desde que me colexiei sentíame moi vinculada ao colexio, e échome de orgullo pertencer a el, polo que me pareceu que era unha oportunidade para implicarme máis e traballar en prol da institución e dos compañeiros.

Que balance fai destes anos como vicedecana? Como é a relación cos colexiados e colexiadas?

Pois o balance é moi positivo. Vivoo como unha grande experiencia e permíteme participar máis activamente na consecución dos obxectivos do colexio (formación, apoio aos compañeiros...). A relación coas compañeiras e compañeiros é estupenda e así debe seguir sendo, todos formamos parte do mesmo colectivo e todos debemos sentirnos parte do colexio e percibir que é o lugar ao que acudimos cando temos un problema relacionado coa nosa profesión.

Loxicamente, todo cambiou coa pandemia, pero o colexio foi capaz de manter a súa actividade. Cales foron as principais dificultades?

Inicialmente e de forma máis perentoria, tivemos as dificultades derivadas da falta de material de protección tanto para os traballadores do colexio como para os colexiados da quenda de garda e da quenda de violencia de xénero. Logo tiñamos, como todos, as derivadas da imposibilidade de ter reunións físicas, pero enseguida se arbitraron solucións tecnolóxicas que nos permitiron ata levar a cabo as xornadas de Dereito de Familia en versión telemática. Ademais tentamos paliar a posible falta de ingresos derivada do parón da actividade xudicial adoptando medidas de distinta índole, como adiantar o pagamento das quendas de oficio dos compañeiros con cargo aos fondos do colexio ou xerar uns préstamos específicos para atender determinadas necesidades.

“É un orgullo formar parte do profesorado da Escola de Práctica Xurídica pola calidade do ensino”

Os xuízos en liña chegaron para quedar?

Persoalmente espero que non. Na miña percepción a modalidade telemática fai que se perdan ou non se aprecien cuestións ou matices que se teñen nos xuízos presenciais. A xestualidade, incluso a percepción do ton de voz..., non é o mesmo, por non falar de cando a conexión non é todo o boa que debese. Ademais de que sempre se aprecia que o avogado ou fiscal que está conectado desde o seu despacho non ten o mesmo nivel de concentración no asunto porque ou non escoita ben ou ten as distraccións do lugar no que está (teléfono que soa, alguén que entra no seu despacho...), e iso supón unha perda de calidade, ademais de prexudicar a imaxe da xustiza para os usuarios e a cidadanía.

E aínda que poidamos pensar que é unha boa alternativa porque che permite asistir a un xuízo fóra sen desprazarte, non é menos certo que, de xeneralizarse, na práctica só se van favorecer os grandes despachos de preitos masa, que contratarán compañeiros noveis que asistirán desde as oficinas a xuízos simultáneos en toda España e iso permitiralles facer políticas de prezos máis agresivas en detrimento da maioría dos compañeiros que temos despachos pequenos ou medianos.

É vostede tamén docente na Escola de Práctica Xurídica, cun Máster da Avogacía dos mellor valorados de España. Que destacaría do centro?

A implicación de todas as persoas que participamos nel, empezando polo seu director, Lotario Vilaboy, e por Ana, que é unha traballadora incansable, pasando polos titores e profesores. Para todos é un orgullo formar parte do profesorado da Escola e iso tradúcese na calidade da formación que se imparte.

Cre que se avanza á velocidade adecuada no referente á igualdade no sector xudicial?

Avánzase, que non é pouco, e aínda que se alcanzaron cotas de igualdade numérica, non hai cotas de igualdade nas capas altas. Hai poucas mulleres presidentas de sala nos TSX, poucas presidentas de audiencias provinciais, pouquísimas mulleres no Tribunal Supremo, e, aínda que hai moitas avogadas, hai poucas decanas de colexios da avogacía, poucas avogadas directoras de grandes despachos ou moi poucas compañeiras en ámbitos de exercicio que se perciben como masculinos, como o dereito mercantil, o dereito penal de delitos económicos, e que son, en xeral, os que máis beneficio económico xeran.

Chegará algunha vez o Pacto pola Xustiza que tanto pide a avogacía?

É un desexo que se mantén, pero o certo é que non se avanzou moito nestes últimos anos nese sentido.

A xunta de goberno do colexio participou recentemente na reunión de xuntas de Bilbao. Cales son os principais retos a curto e medio prazo para a profesión en xeral e para os colexios en particular?

Un dos retos da nosa profesión é que a sociedade nos siga percibindo como unha das profesións mellor valoradas e que sexamos capaces de resistir o embate das plataformas de servizos xurídicos de baixo custo que proliferan por internet, así como o deses grandes despachos de preitos masa dos que falaba antes, e que coas súas agresivas campañas publicitarias xeran unha imaxe distorsionada do noso traballo. Prácticas todas estas que prexudican a maioría dos avogados, que exercemos en despachos medianos ou pequenos, mesmo individuais. Os colexios teñen a misión de continuar protexendo a profesión e os colexiados, de procurar unha formación, que cada vez é máis esixente, e de que non perdamos protagonismo como interlocutores nas decisións que teñen que ver coa Administración de xustiza, coa quenda de oficio ou co propio exercicio da profesión.

CUESTIONARIO PERSOAL:

Campo ou cidade? Campo

Un lugar de Galicia: Palmeira

Un libro: *Ensaio sobre a cegueira* de José Saramago

Unha comida: Arroz negro

E para beber? Cervexa

Unha frase: Nunca choveu que non escampara

Un personaxe histórico: Concepción Arenal

Un sinónimo de Galicia: Fogar

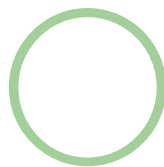
Unha película: *A guerra das galaxias*

Unha canción: *El canto del gallo* de Radio Futura

Un desexo: Que exista unha igualdade real de oportunidades en todas as sociedades.

Un vicio confesable: Fumar

Actividades de formación e mesas redondas no colexio

Colexio de Avogados de Santiago de Compostela mantivo durante o ano diferentes actividades de formación, adaptándose ás limitacións derivadas da pandemia do coronavirus.

En marzo, coincidindo co Día Internacional da Muller, organizou a mesa redonda 'Mulleres xuristas. Tres olladas sobre a igualdade', que se retransmitiu por videoconferencia dende a biblioteca do Colexio.

Participaron na mesa redonda María Dolores Rivera Frade, maxistrada e presidenta da Sala do Contencioso-Administrativo do TSXG; María Inmaculada Espiñeira Soto, notaria de Santiago de Compostela, e Jacoba Emilia Millán Acosta, avogada e colexiada 677 do ICA Santiago. A presentación das relatoras correu a cargo da vicedecana do colexio, Carmen González Ferro, e das deputadas Chus Vieito e Margarita Ruiz.

En abril, o Colexio de Avogados organizou un webinar baixo o título 'Algunhas reflexións sobre a incidencia da pandemia nos dereitos fundamentais', impartido por Fuencisla Ladrón de Cegama Escudero, fiscal da Área de Santiago de Compostela. A retransmisión, coa presentación

de Chus Vieito, foi a través de Zoom para todos os colexiados e colexiadas.

Por outra parte, o colexio, en virtude do convenio asinado coa Xunta de Galicia en materia de normalización lingüística, impartiu coa Escola de Práctica Xurídica un curso de especialización en linguaxe xurídica galega.

Outra actividade foi a presentación de Pagoscertificados.com, a primeira e única plataforma de contratación e pagamentos en liña, creada pola Avogacía española xunto con CTI Soluciones e co respaldo de CaixaBank.

A presentación correu a cargo do decano do ICA Santiago, Francisco Rabuñal Mosquera, que deu paso ás intervencións desde Madrid e a través da plataforma Teams da directora do departamento xurídico de Pagoscertificados.com, Reyes Rodríguez Zarza, e do responsable do proxecto, Eleazar González.

A plataforma Pagoscertificados.com é un revolucionario sistema de contratación dixital e pagamentos en liña baseado en tecnoloxía smart contracts, que permite pechar acordos e efectuar pagamentos extraxudiciais e xudiciais asociados aos ditos contratos, en menos de 72 horas e con plena garantía xurídica. Pode usarse desde calquera dispositivo electrónico, sen desprazamentos.

A súa principal novidade e valor diferencial respecto doutras plataformas é que permite condicionar os acordos asinados dixitalmente ao pagamento efectivo das cantidades establecidas no contrato. Polo tanto, se non hai pagamento, non hai acordo. O acordo desaparece sen deixar rastro, o que se chama un "acordo fantasma".

Entre as súas vantaxes, a nova ferramenta dixital da Avogacía achega inmediatez e seguridade á hora de acadar e formalizar acordos de pagamento en liña entre partes, grazas ao uso da tecnoloxía smart contracts.

Lesións de baixa intensidade en accidentes de tráfico

Roberto Botana Castro
Avogado

Os traumatismos de baixa intensidade en accidentes de tráfico son aqueles que poden producir traumatismos menores, polos cales as entidades aseguradoras acolléronse a unha estratexia que denominan informes periciais biomecánicos obviando o marco legal ao que se han de circunscribir e expandíndoos máis aló do lexislativamente pretendido.

De acordo coa Lei 35/2015 prevese o dereito a ser indemnizado por **traumatismos menores da columna vertebral**, que son aqueles que:

Se diagnostican con base na manifestación do lesionado sobre a existencia de dor.

Non son susceptibles de verificación mediante probas médicas complementarias.

Se indemnizan como lesións temporais, sempre que a natureza do feito lesivo poida producir o dano de acordo cos seguintes criterios de causalidade xenéricos:

Criterio de exclusión, que implica que non exista outra causa que xustifique totalmente a patoloxía cervical obxecto de reclamación.

Criterio cronolóxico, que consiste en que a sintomatoloxía apareza en tempo medicamente explicable, para o cal a lei determina un criterio, para entender a indeterminada expresión de “tempo medicamente explicable”, establecendo para iso que “ten especial relevancia” que se manifestasen os síntomas dentro das setenta e dúas horas posteriores ao accidente ou que o lesionado fose obxecto de atención médica neste prazo. Agora ben, a expresión “ten especial relevancia” non implica que sexa condición inescusable.

Criterio topográfico, que consiste en que haxa unha relación entre a zona corporal afectada polo accidente e a lesión sufrida, salvo que unha explicación patoxénica xustifique o contrario.

Criterio de intensidade, que consiste na adecuación entre a lesión sufrida e o mecanismo da súa produción, tendo en conta a intensidade do accidente e as demais variables que afectan a probabilidade da súa existencia.

Determinados estes criterios para a indemnización do tempo de incapacidade, a secuela que derive do **traumatismo cervical menor** indemnízase se un informe médico concluínte acredita a súa existencia tras o período de lesión temporal. Este informe médico resulta inescusable

para acceder á indemnización, pois o criterio cronolóxico non é o único criterio, nin é obstativo, nin taxativo, se non meramente orientativo ante a falta de informes clínicos que xustifiquen a causalidade legal.

Aínda que o artigo 135 da Lei 35/2015 determina os anteriores criterios para as lesións cervicais menores, ao final deste o lexislador expande tales criterios aos demais traumatismos menores da columna vertebral. O que resulta peculiar, pois para dicir isto non fai falta regular especificamente a cervicalxia menor e logo estender a toda lesión menor da columna, con expoñelo de inicio sería o mesmo, pero ao introducir este último parágrafo o que se aprecia é que foi un parche de última hora non previsto de inicio e suxire a existencia de presións políticas interesadas.

Pois ben, para combater este precepto, algunhas entidades aseguradoras, por suposto non todas, crearon o chamado informe biomecánico (que nada ten que ver coas probas biomecánicas de valoración da lesión), que se ampara en cuestionar o criterio de intensidade e, cando non poden combater con esta ferramenta, usan o criterio cronolóxico, é dicir, a non asistencia antes de que transcorran tres días entre o sinistro e a atención médica.

É de destacar que a virtude do informe de baixa intensidade, recordemos, o destinado a combater as lesións atendidas dentro das setenta e dúas horas do sinistro, é combatible co informe de urxencias, con ou sen probas clínicas que obxectiven a contractura paravertebral pois é claro que se tras un traumatismo leve existe un parte de asistencia sanitaria que prescribe a lesión, e prescribe un tratamento, este foi emitido por un especialista completamente alleo ao interese económico e ao litixio, que dificilmente vai ser combatido por unha proba estimativa realizada a posteriori.

Neste sentido a Sentenza ditada o 26.05.2020 pola Sección Segunda da Audiencia Provincial de Santander, Sentenza número 312/2020, ao expresar “O mesmo informe pericial xudicial determinou que as lesións padecidas por Dª Hortensia precisaron dun período de estabilización lesional de 78 días (15 de prexuízo persoal moderado e 63 de prexuízo persoal básico). Outorgando plena eficacia a esta proba, por considerala obxectiva e corroborada coa documentación

médica achegada, admítase que ese foi o resultado lesivo desta señora, á que en consecuencia lle corresponde unha indemnización por danos persoais...”.

Respecto do criterio temporal, as entidades aseguradoras opóñeno como un criterio de exención de responsabilidade obxectivo, cando realmente é un criterio orientador que expón a norma pois cabe proba en contrario. Neste sentido pronunciouse a sentenza do 30.01.2020 ditada pola Audiencia Provincial de Tarragona en Sentenza número 18/2020, recurso: 701/2018 ao establecer “A falta de criterio cronolóxico e **a ausencia doutros criterios valorables**, levan consigo á confirmación da sentenza por estimar que

non queda demostrada a existencia de nexo causal entre as lesións do actor e a colisión do autobús no que viaxaba á vista de que entre a data en que ocorreu e a da demanda de asistencia médica por parte do actor transcorreran trece días” pois a norma establece que **“a sintomatoloxía apareza en tempo médicamente explicable”** e só establece como referencia as setenta e dúas horas, pero cabe acreditar o dereito cun informe médico baseado en probas clínicas que obxectiven que a lesión atendida transcorridas as 72 horas, trae a súa causa do traumatismo producido, servindo de apoio que se acredite a inexistencia doutro traumatismo, ou outras circunstancias que xustifiquen o feito de non acudir ao centro dentro dese período de tempo establecido como orientativa e habitual, como poden ser razóns de prioridade laboral ou outras razóns en similar sentido, pois é claro que ao tratarse de traumatismos leves de columna, a capacidade de sufrimento da persoa afectada pode xustificar facilmente atrasos de máis tempo.

Noutra orde de cousas é imprescindible comprender que a carga da proba sobre o nexo causal corresponde en exclusiva ao prexudicado, quen ten o deber xurídico de probar estes extremos e en tal sentido a Sentenza da AP León, Sección 1ª, núm. 408/2016, do 27 de decembro, aínda que as audiencias provinciais de forma maioritaria non outorgan un valor prominente aos informes biomecánicos e consideran que a proba pericial do informe biomecánico non é suficiente para descartar o nexo de causalidade, esta proba deberá ser valorada xunto co resto de probas que se practicaron, sempre que estas estean debidamente acreditadas mediante a correspondente documentación médica e, se é posible, cun informe pericial de valoración de dano corporal.

Por último, só habemos de lembrar que o artigo 135 da Lei 35/2015 se refire exclusivamente ás lesións de carácter menor non obxectivables clinicamente de columna, nin sequera se refire aos traumatismos leves de columna, senón que especifica “traumatismos cervicais menores que se diagnostican con base na manifestación do lesionado sobre a existencia de dor, e que non son susceptibles de verificación mediante probas médicas complementarias”, o cal constitúe unha tipoloxía diagnóstica e traumática diferente ao traumatismo cervical leve, pois o grao de leve identifica unha gravidade do alcance lesivo, pero non

que se trate dunha mera manifestación non obxectivable clinicamente.

Así mesmo, debemos fixarnos en que o artigo 135 non é aplicable a outros traumatismos que non sexan de columna, sexan menores, por non poder obxectivarse clinicamente, ou non o sexan, pois a lei nada refire sobre elas e si só sobre a concretamente tratada no precepto, o que implica que o lexislador non quixo estender estes criterios de causalidade legal a outro tipo de lesións. O que se destaca ao apreciar que existen alegacións de entidades aseguradoras, mesmo por medio de periciais médicas, e sentenzas que recolleron tal pretensión estendendo o criterio cronolóxico e os demais criterios a todo tipo de lesións traumáticas en accidente de circulación, de carácter leve ou mesmo menores (non obxectivables clinicamente), amparándose o seu razoamento no artigo 135, cando realmente a lei non impón á vítima tal limitación no exercicio do seu dereito resarcitorio e só poderá ampararse o xulgador nun criterio de libre valoración aplicándoo por analoxía. Pero certamente dubidamos de que o criterio cronolóxico sexa aplicable en ningún caso, pois o lexislador non quixo que se aplicase a esas outras lesións do aparello musculo esquelético, e é claro que múltiples patoloxías traumáticas traen causa diferida de procesos traumáticos agudos previos que non foron tratados por ser soportables polas vítimas, que finalmente han de ceder ao proceso inflamatorio progresivo.

Se o lexislador quixese a aplicación destes criterios a todo tipo de lesión, non o circunscribiría a un tipo específico e concreto (columna) de lesión menor non obxectivable clinicamente. Aplicar a analoxía para xustificar tal pronunciamento entendemos equivale a unha diminución contra os dereitos de defensa das vítimas e é claro que a Lei 35/2015 non deixa de ser unha extensión da Lei 50/1980 de contrato de seguros e, por tanto, conforma parte do seguro obrigatorio subscrito e en consecuencia atendendo á doutrina legal que regula e disciplina como interpretar, as cláusulas escuras ou dubidasas hanse de interpretar a favor do asegurado, ou, de ser o caso, do prexudicado, o que exclúe novamente a analoxía como forma de estender o efecto do artigo 135 da Lei 35/2015, que realmente só trataba de evitar as fraudes en accidentes menores de columna non obxectivables.

Esperamos que estas reflexións fosen de utilidade para clarificar o uso e abuso que se realiza do artigo 135 da Lei 35/2015.

Debe responder civilmente o avogado ante calquera falta de dilixencia profesional?

Roberto Botana Castro

Avogado

Debemos comezar esta reflexión lembrando os deberes do avogado e a dilixencia esixible, ao respecto, o lóxico e natural referente para os avogados ha de ser o Estatuto xeral da avogacía española e o Código deontolóxico, sen esquecer a inexorable doutrina legal, que entre todas elas tratan de perfilar as obrigacións que configuran o concepto de “Avogado”, aínda que se ha de poñer en relevo que habitualmente nun achegamento simple á normativa citada moitos consideran que tales obrigacións, alí expresadas, se han de considerar taxadas, pero ao meu humilde entender realmente son mínimos de conduta, pois a norma configura un contorno, sendo o fin social do profesional o que se ha de adaptar, responsablemente, ás necesidades do cambio dos tempos, e así estatutariamente desde sempre se considerou que son obrigacións do letrado:

- O cumprimento das obrigacións que se deriven das súas relacións contractuais
- O cumprimento da misión de defensa co máximo celo e dilixencia
- A garda do segredo profesional

Existe así mesmo un status de xestión no exercicio da función:

- aténdose ás esixencias técnicas
- deontolóxica
- éticas
- podendo auxiliarse de colaboradores e outros compañeiros, os cales actuarán baixo a súa responsabilidade
- deber de identificación ante o cliente, o que implica: asumir a responsabilidade civil, penal e deontolóxica que correspondan

Os deberes fundamentais do avogado son:

- Deber de información
- Deber de custodia de documentos
- Coñecemento da lexislación e xurisprudencia
- Obrigacións cos tribunais de xustiza
- Deber de rexeitamento do asunto encomendado se, en consideración ao estado dos seus coñecementos e especialización, non está preparado para a dirección letrada deste.

Como regra xeral, os avogados no exercicio da profesión están estatutaria e doutrinalmente ante unha obrigación de medios e non de resultados.

É de todos coñecido que a carga da proba corresponde ao reclamante e non ao avogado reclamado, salvo nalgúns casos excepcionais, movéndonos no ámbito de responsabilidade por culpa, pero iso non empece para que o avogado deba adoptar unha actitude informadora da súa xestión ao tribunal, non é unha obrigación doutrinal, nin procesual, pero ao meu entender trátase dunha actitude de coherencia coa función do letrado que se ha de mostrar ante o tribunal. A actitude pasiva na defensa da actividade profesional que deu lugar ao erro que se atribuíu non implica que se deba adoptar unha actitude pasiva na defensa, pois o reclamante ha de acreditar a culpa do letrado e o alcance do dano e a prosperabilidade da acción supostamente perdida, por medio do chamado “xuízo de probabilidade”. Pero o letrado á vista das súas obrigacións estatutarias e deontolóxicas, que non desaparecen pola interposición dunha reclamación fronte a el, ha de informar, mesmo nesta fase na que é obxecto dunha reclamación por imputación dunha suposta negligencia profesional, ao cliente e en último termo no xuízo de probabilidade que ha de facer o tribunal, dos inconvenientes padecidos na tramitación e da información departida co cliente respecto diso, antes, durante e despois de iniciar a reclamación e tras a sentenza.

Dito canto antecede, cabe preguntarse se toda infracción a calquera destas obrigacións, de fondo, de forma e de xestión, xeran o deber de responder do avogado fronte ao cliente. A resposta é sinxela, por suposto, pois iso dignifica o exercicio colectivo da profesión. Agora ben, non toda

neglixencia e acto de recoñecemento de culpa xera un dereito indemnizatorio.

Habemos de diferenciar as accións e omisións de deberes profesionais que poidan dar lugar ou non a unha responsabilidade disciplinaria, das omisións e accións de deberes profesionais que poden dar lugar a un pronunciamento de responsabilidade civil, e dentro destas últimas hase de distinguir cando unha acción ou omisión reprochable civilmente dá lugar a un dereito indemnizador (patrimonial ou moral, se é o caso) ou non dá dereito a pesar da constatación da neglixencia ou infracción cometida dentro das múltiples obrigacións do avogado fronte ao cliente e o seu dereito.

A *lex artis* ou *lex artis ad hoc*, é o termo xurisprudencial que dá nome ao canon de dilixencia que todo profesional debe cumprir, é dicir, esa serie de principios aos que están suxeitos todos os profesionais no exercicio das súas funcións, para o bo funcionamento (no exercicio) da súa función.

No caso dos avogados, a súa *lex artis* esíxelles que realicen as súas funcións cunha dilixencia óptima, que corresponda coas esixencias do seu cargo, é dicir, deben actuar atendendo as esixencias técnicas e deontolóxicas adecuadas á tutela xurídica do asunto, por tanto, que a pesar de que o avogado non ten obrigacións de alcanzar un resultado concreto, deberá responder pola frustración deste, iso si, sempre e cando fose debido ao incumprimento das súas obrigacións de medios, como interpoñer unha demanda, contestala, interpoñer un recurso, entre outros.

Non obstante, non é tan sinxelo que da existencia dun incumprimento e da aparición dun dano ou prexuízo, o avogado deba responder, pois antes, é preciso proceder á valoración do dano (art. 1.107 do Código civil). Para iso, débese observar se existe unha relación de causalidade entre a conduta do avogado e o dano (frustración de probabilidades de obter un resultado útil) sufrido polo cliente. Para entendelo mellor, debemos formularnos a seguinte cuestión, se o avogado actuase dilixentemente, ¿produciríase igualmente o dano? Se a resposta é negativa, podemos acreditar que existe unha relación de causalidade entre a conduta e o dano, polo que o avogado será responsable.

Así pois, pode ocorrer que, aínda existindo unha frustración das pretensións do cliente e erro por parte do avogado, este non deba responder por iso. Isto xustifícase mediante o chamado “xuízo de probabilidade” ou “preito do

preito”, que non é máis que unha análise instaurada pola xurisprudencia que consiste en determinar as posibilidades de prosperabilidade das pretensións que tiña o cliente, a modo de poder cuantificar a indemnización que se ha de satisfacer por parte do avogado. Por tanto, cando desta análise extraese que, aínda actuando o letrado de forma dilixente, o resultado fose o mesmo, debido á evidente inexistencia de prosperabilidade das pretensións frustradas

do cliente, non cabe impoñer ao avogado ningunha indemnización. Neste sentido entre outras a STS (1ª) nº 1226/2007, do 15 de novembro (RJ 2008/17).

Hase de ter en conta un importante matiz recollido na Sentenza núm. 229/2015 do Tribunal Supremo, sala 1ª, do 24 de abril de 2015, cando matiza “Non é necesario que se demostre a existencia dunha relación de certeza absoluta sobre a influencia causal no resultado do

proceso do incumprimento das súas obrigacións por parte do avogado. Non pode, porén, recoñecerse a existencia de responsabilidade cando non logre probarse que a defectuosa actuación por parte do avogado cando menos diminuíu nun grao apreciable as oportunidades de éxito da acción. En caso de concorrer esta diminución poderá graduarse a súa responsabilidade segundo a proporción en que poida fixarse a probabilidade de contribución causal da conduta do avogado ao fracaso da acción”.

Vemos, pois, que para determinar a responsabilidade civil do avogado polo incumprimento de prazos, é de vital importancia a cuantificación do dano ocasionado e a realización do mencionado “xuízo de probabilidade”, pois pola contra, os clientes poderían aproveitar os erros dos avogados para percibir indemnizacións aínda cando a posibilidade de prosperabilidade das súas pretensións fose nula ou moi reducida, o que atentaría contra a seguridade xurídica na que todo Estado de Dereito se debe sustentar.

Nestas liñas tratamos de ofrecer unha visión rápida e sinxela, coa intención de que os avogados, ao sentirse loxicamente atafegados pola reclamación do cliente que

obtivo un resultado non satisfactorio, analicen previamente cos seus colexios profesionais e outros profesionais externos á súa xestión, se puido existir ou non unha responsabilidade que comporte un dereito indemnizador a favor do cliente que se considera defraudado pola xestión do profesional tras o fracaso do resultado pretendido, e iso á marxe doutro tipo de responsabilidades que non son obxecto de estudo no presente artigo.

Sucesións internacionais: *domicile* anglosaxón e reenvío

Javier Maseda Rodríguez

Profesor titular de Dereito internacional privado - USC

España é un dos Estados da Unión Europea con máis sucesións de nacionais británicos (sobre 300.000 residentes en España; sobre 3000 en Galicia). Estas sucesións sempre presentaron específicos problemas notariais, rexistrals e, así mesmo, xudiciais. Dende o punto de vista do réxime xurídico destas sucesións, coexisten na actualidade dous modelos: o Regulamento (UE) 650/2012, de sucesións, para as abertas o 17/08/2015 ou con posterioridade, e o Código civil (art. 9.8 C.c.), para as abertas con anterioridade a esta data. Ambos os dous réximes contemplan a situación, posible, aínda que non necesaria, de que unha sucesión rexida en principio pola lei inglesa ou galesa (ou outra), poida rematar baixo a aplicación dunha lei española. Esta posibilidade depende do funcionamento do mecanismo do reenvío (art. 12.2 C.c. e art. 34 R. 650/2012) e este, á súa vez, dunha típica noción anglosaxoa: o *domicile*.

Tal é así dende a óptica dos arts. 9.8 e 12.2 C.c. O suposto típico é o de nacional británico que falece con bens en España. A resposta habitual da xurisprudencia española vén sendo a aplicación da lei española como réxime aplicable á sucesión: lei británica a título de lei nacional do causante e lei española por reenvío de retorno con base no domicilio do causante en España. Esta práctica non cuestiona a existencia do domicilio do causante en España: ben porque é o que entende o Dereito español, ben porque o operador xurídico non se detén na cuestión ao identificar a prolongada residencia en España do causante co seu último domicilio (SAP Murcia 20/11/1993, STS 23/9/2002, STS 15/1/2019). Porén, existe outra liña xurisprudencial que, enfrontada a este mesmo suposto, non sostén necesariamente a aplicación da lei española por reenvío de retorno. Boa mostra é a STS 5/12/2018. Parte da aplicación da norma de conflito inglesa “del modo más aproximado a como lo haría un Tribunal de dicho Estado” (FD 3º), asumindo a aplicación “del Derecho extranjero en su integridad” (FD 3º). Iso supón valorar o concepto de *domicile* que emprega a norma de conflito inglesa reguladora da sucesión mobiliaria “conforme al concepto del mismo que nos da el ordenamiento inglés y no el Código civil español” (FD 3º). Revitaliza así o Tribunal Supremo a importancia do *domicile* fronte a unha práctica anterior máis formalista e menos respectuosa co concepto nos países de *common law*.

As consecuencias desta aproximación chaman moito a atención. Por unha banda, que causantes de nacionalidade británica con moitos anos de residencia en España

(susceptibles de ser considerados, polo tanto e de acordo coa normativa española, como domiciliados en España), non se atopen domiciliados en territorio español para os efectos da norma de conflito inglesa, que é a determinante do posible reenvío, por carecer de *domicile* en España. Por outra, que causantes de nacionalidade británica con moitos anos de residencia en España si se atopen domiciliados en territorio español para os efectos da norma de conflito inglesa, non en apelación ou por asunción do concepto español de domicilio, senón por considerarse dende a óptica do ordenamento xurídico inglés que teñen o seu *domicile* en España. E, finalmente, que causantes de nacionalidade británica con escaso tempo de estancia en España (non susceptibles de ser considerados, polo tanto e de acordo coa normativa española, como domiciliados en España), si se atopen domiciliados en territorio español para os efectos da norma de conflito inglesa. Todo isto é así porque a lei do domicilio aplicada á sucesión mobiliaria inglesa non se corresponde co concepto de domicilio do foro (neste caso, co concepto español de domicilio), senón co concepto de *domicile* determinado pola lei nacional do causante.

A ruptura coa práctica tradicional é radical: de aplicar a lei española a este tipo de casos (resposta habitual) pásase á aplicación da lei inglesa (nova resposta) e, con iso, a unha toma de decisión diferente respecto de quen herda e que herda. Aumenta así a expectativa de debate arredor do *domicile* nos litixios de sucesión internacional dadas as importantes diferenzas entre o Dereito inglés e o Dereito español (SAP Málaga 30/9/2014): habitualmente, esposo/a do causante por testamento vía lei inglesa versus lexitimarios do causante vía Dereito común español.

Se a influencia do *domicile* anglosaxón é determinante no eido do art. 9.8 C.c., non o é menos en aplicación do réxime do Regulamento (UE) 650/2012. Aquí, os supostos serán menos típicos, aínda que igualmente posibles. Un primeiro grupo significativo de casos será aquel de causantes

que, aínda que teñan a súa última residencia habitual nun Estado non vinculado polo Regulamento (UE) 650/2012, posuían o seu *domicile* en España (normalmente, un *domicile of choice*). Sería o caso, por exemplo, dun nacional inglés que falece con última residencia habitual en Inglaterra e que, de acordo co Dereito inglés, adquiriu un *domicile of choice* en España. A localización do *domicile* en España levaría consigo a aplicación da lei española por remisión da norma de conflito británica en tanto que reenvío de retorno europeo (art. 34 R. 650/2012). Outro grupo significativo de casos, relevantes porque poden formular un posible reenvío de segundo grao, sería aquel relativo a causantes con última residencia habitual nun país de *common law* cuxo sistema remite á lei do *domicile* doutro terceiro Estado.

Sería o caso dun nacional americano que falece con última residencia habitual no Reino Unido e con bens inmoables en España, tendo conservado o seu *domicile* nos Estados Unidos. Lémbrese que o art. 34 R. 650/2012 dispón que “A aplicación da lei dun terceiro Estado designada polo presente Regulamento entenderase como a aplicación das normas xurídicas vixentes nese Estado, incluídas as súas disposicións de Dereito internacional privado na medida en que as ditas disposicións prevexan un reenvío (...) á lei doutro terceiro Estado que aplicaría a súa propia lei”.

O papel determinante que ten o *domicile* no funcionamento do reenvío aconsella a súa análise nos casos de sucesións de nacionais británicos que se desenvolven en España, tamén doutros causantes vinculados a Estados de *common law* (Galicia: sobre 1300 americanos, por exemplo). O seu réxime xurídico resulta, de calquera xeito, moi escuro, complexo e variable, construído a partir dos *cases law* ingleses e nun contexto de práctica ausencia de normas positivas (moi poucas no Reino Unido e algunhas máis noutros países de tradición anglosaxoa, como Australia ou Nova Zelandia). Non é doado para o operador xurídico español (avogado, xuíz, notario...) lidar cos conceptos de *domicile of origin*, *domicile of choice* ou *domicile of dependency*, propios deste tipo de ordenamentos e alleos á tradición continental.

Unha ollada básica demostra. A lei inglesa asigna a cada persoa no momento do seu nacemento un *domicile of origin*, dependente basicamente do *domicile* dun dos pais (pai ou nai) no momento do seu nacemento (non do lugar onde nace o menor, nin do lugar onde residan os seus pais). Este *domicile* acompaña a persoa toda a súa vida salvo que desexa adquirir á súa maioría de idade un *domicile of choice* a favor doutro *domicile* no que fixe de xeito voluntario e permanente o seu *home*, o que esixe a verificación do dobre requisito de *residence* (elemento fáctico) e mais *intention of permanence* (*animus manendi*): presenza física real nun país e independente do tempo

de estancia e mais vontade de permanencia nese país (valorada a partir de calquera incidente, circunstancia ou feito, como aspiracións, prexuízos, caprichos, saúde, relixión, expectativas financeiras, afeccións, amoríos...). De abandonar o actual *domicile of choice* e mentres non se adquira un novo *domicile* a este título, revive no Dereito inglés o *domicile of origin*. O *domicile of dependency*, pola súa parte, vinculado ao *domicile* de facto dos pais ou titor e menos relevante nos casos que nos ocupan, identifica o *domicile* dun menor ou dunha persoa dependente.

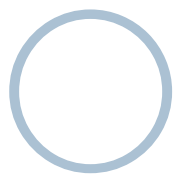
Visto o visto, resulta perfectamente posible que unha persoa con domicilio en España teña, de acordo co Dereito inglés, o seu *domicile* en Inglaterra; ou viceversa, que unha persoa con domicilio en Inglaterra teña o seu *domicile* en España. Pénsese nun nacional británico que leva vivindo en España os últimos 25 anos por razóns laborais: a súa *intention* de regresar a Inglaterra unha vez que remate o seu contrato impide considerar a esta persoa como con *domicile* en España a pesar dos anos vivindo aquí, conservando o seu *domicile of origin* en Inglaterra por ser Londres onde estaba *domiciled* o pai no momento do seu nacemento (ou en Escocia, por exemplo, a pesar de non ter vivido nunca alí, por ser Edimburgo onde estaba *domiciled* o pai no momento do seu nacemento). Ou, ao contrario, ese nacional británico leva vivindo en Inglaterra os últimos 25 anos da súa vida, trasladándose a España coa súa familia, onde leva uns meses, uns días ou acaba inmediatamente de chegar: a súa *intention* de permanecer en España permite considerar a esta persoa como con *domicile* aquí a pesar do curto espazo de tempo que leva.

A casuística é, en fin, moi variada e as regras son, loxicamente, moito máis complexas. Só perfilamos as súas liñas básicas para poñer de manifesto a imposible equivalencia do *domicile* anglosaxón co concepto

administrativo ou civil de domicilio do Dereito español (art. 40 C.c.), non coincidente nin coa veciñanza administrativa nin coa residencia habitual. Tampouco co domicilio fiscal ou coa residencia habitual do Regulamento (UE) 650/2012. A aproximación máis axustada, de admitir algunha analoxía, podería levar ata a figura da veciñanza civil. Con todo, esta complexidade non debería supor obstáculo nin escusa cara á operatividade do *domicile* anglosaxón naqueles casos de sucesións internacionais onde resulte determinante a súa consideración para os efectos de reenvío: como vimos antes, está en xogo decidir algo tan importante como quen herda e que herda.

Recoñecemento aos avogados e avogadas que cumpren 25 anos de exercicio profesional e xura ou promesa de novos letrados e letradas

Colexio de Avogados de Santiago celebrou en xullo un acto no pazo de Fonseca para recoñecer o traballo dos e das profesionais que levan 25 anos de exercicio na avogacía. Houbo tamén unha xura ou promesa de novos letrados e letradas.

Na súa intervención no acto, o decano do colexio, Francisco Rabuñal, destacou “o traballo realizado nestes 25 anos polos avogados e avogadas, desenvolvendo unha tarefa fundamental para que o sistema xudicial funcione”, demandando aos novos profesionais que xuraron “respecto ao Código deontolóxico”.

Rabuñal amosou a súa satisfacción “por poder facer de novo un acto, aínda que sexa con limitacións”, e tivo un recordo para os avogados e avogadas colexiadas que faleceron durante a pandemia.

Acompañaron ao decano na presidencia do acto a vicedecana, Carmen González Ferro; Manuel Martín, secretario da xunta de goberno, e a deputada Patricia López Arnos.

Manuel Silva Constenla foi o encargado de falar en nome dos avogados e avogadas que cumprían 25 anos de profesión. No acto respectáronse todas as recomendacións e protocolos Covid-19.

Emotivo acto da Escola de Práctica Xurídica para despedir as dúas últimas promocións do máster en avogacía

A Escola de Práctica Xurídica de Santiago de Compostela celebrou no mes de xuño un acto institucional para despedir as dúas últimas promocións do Máster Universitario en Avogacía, cuxos actos de graduación tiveron que suspenderse por mor da pandemia da Covid-19.

O acto levouse a cabo no Salón Nobre do Pazo de Fonseca e nel fíxose un recoñecemento tamén a destacados profesionais pola importante colaboración e apoio que prestaron á Escola.

Tratouse de Miguel Ángel Cadenas (expresidente do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia); José Luis Seoane Spiegelberg (expresidente da Audiencia Provincial da Coruña e actual maxistrado do Tribunal Supremo); Álvaro García Ortiz (exfiscal da Fiscalía de Santiago e actual fiscal de Sala do Tribunal Supremo e número dous da Fiscalía Xeral del Estado); Félix García García (excomisario-xefe da Comisaría do CNP de Santiago), e Juan Cástor Vázquez (actual comisario-xefe da Comisaría do CNP de Santiago).

A celebración do acto foi solicitada polo alumnado da 8ª promoción e celebrouse respectando en todo momento os protocolos de seguridade aprobados polas autoridades académicas.

O reitor da USC, Antonio López, anunciou na súa intervención no acto que “a colaboración entre a universidade e a escola manterase e irá a máis, xa que o seu resultado é moi satisfactorio”.

Pola súa parte, o decano do Colexio de Avogados de Santiago, Francisco Rabuñal, destacou “a calidade deste Máster en Avogacía, un dos

máis importantes do sistema académico español”, así como “a colaboración de todas aquelas persoas e institucións que fan posible a calidade desta formación”.

“Queríamos que os alumnos tivesen a posibilidade de celebrar, dun xeito responsable, o final desta etapa formativa na que investiron ano e medio da súa vida; o que pasou no último ano e medio foi en certa medida un milagre, pero afortunadamente e coa colaboración de moita xente puidemos sacar adiante o máster”, afirmou por último Lotario Vilaboy, director da Escola de Práctica Xurídica.

Asistiu unha ampla representación do alumnado da 8ª promoción do MUA, unha representación simbólica do alumnado da súa 7ª promoción, e unha reducida representación do corpo docente, titores e profesionais-colaboradores. O coro Vox Stellae puxo a nota musical ao acto.

Finalmente, recoñeceuse o traballo altruísta e solidario que realizan todos os profesionais que se encargan de titorizar o alumnado nas prácticas do Grao en Dereito nas que colabora a Escola, e nas catro materias de prácticas externas que o alumnado do Máster cursa en diferentes administracións públicas, xulgados e tribunais, e despachos de avogados.

La Escuela de Práctica Jurídica dijo adiós a sus dos últimas promociones

El pazo de Fonseca acogió un emotivo acto, en el que se reconoció a destacados profesionales como Miguel Ángel Cadenas o José Luis Seoane Spiegelberg

Acto, ayer, de despedida de las promociones 8ª y 7ª de la Escuela de Práctica Jurídica de Santiago. Foto: Fernando Blanco

Mujeres juristas

El Colegio de Abogados de Santiago organizó una mesa redonda por el 8M

Charla sobre los efectos legales que trae la pandemia

Chus Vistoso, tñq, miembro de la junta de gobierno del Colegio de Abogados; y Fuenclisa Ladrón da Cegama, ponente

SANTIAGO. El colegio de abogados de Santiago organizó el pasado miércoles una conferencia en línea sobre cómo la pandemia incide en los derechos fundamentales. La charla fue impartida por Fuenclisa Ladrón da Cegama Escudero, fiscal de Área de Compostela. ECG

El Colegio de Abogados congela otra vez sus cuotas en el 2021

SANTIAGO / LA VOZ

El Colegio de Abogados de Santiago aprobó ayer en junta general el presupuesto para el año 2021, que asciende a 829.526 euros. Las cuotas vuelven a congelarse y no se aplicará la subida del IPC, mientras que se ha creado una partida específica para los gastos derivados del

covid-19, que se destinará fundamentalmente a la compra de material de protección para su uso por parte de los colegiados. Además, se aumenta la inversión en sistemas de videoconferencia para la retransmisión de juicios telemáticos desde la sede del colegio y la realización de cursos en línea, manteniendo así durante la pandemia su apuesta por la formación continua de sus colegiados. Además, el colegio crea una partida específica para afrontar los gastos derivados

La junta de gobierno del Colegio de Abogados de Santiago participa en las jornadas estatales en Bilbao

LA VOZ
SANTIAGO / LA VOZ

El Colegio de Abogados de Santiago participó ayer en las jornadas estatales de la Asociación de Colegios de Abogados de España (ACAE) en Bilbao. La junta de gobierno del colegio, encabezada por Francisco Rabuñal, estuvo acompañada por varios miembros del colegio y representantes de la ACAE. Las jornadas se celebraron en el Hotel Bilbao y estuvieron dedicadas a la reflexión sobre el futuro del colegio y la defensa de los intereses de los colegiados.

Francisco Rabuñal entrega el cheque a la responsable de la Cocina Económica en presencia de Carmen González y de Manuel Arzú. Foto: G. G.

Solidaridad del Colexio de Abogados de Santiago

La solidaridad social no para de incrementarse en estos tiempos de pandemia y son muchos los colectivos que no paran de poner en marcha iniciativas dirigidas a ayudar a los más necesitados. En el caso del Colegio de Abogados de Santiago que ayer hizo entrega a la Cocina Económica y al Banco de Alimentos de Compostela de una partida de donación puesta en marcha durante las jornadas de

Recoñecemento a 25 anos de profesión

O decano Colexio de Abogados de Santiago, Francisco Rabuñal, destacou "o traballo realizado desenvolvendo unha tarefa fundamental para que o sistema xudicial funcione", e demandou aos novos profesionais "respeto ao código deontolóxico"

O Colexio de Abogados de Santiago celebrou un acto no pazo de Fonseca para recoñecer o traballo dos e das profesionais que levan 25 anos de exercicio na avogacía. Houbo tamén unha xura de novos letrados e letradas.

Colegio de Abogados: inversión para tener nuevas tecnologías

REDACCIÓN
Santiago

El Colegio de Abogados de Santiago celebró ayer en junta general el presupuesto para el año 2021, que asciende a 829.526 euros. Las cuotas vuelven a congelarse y no se aplicará la subida del IPC, mientras que se ha creado una partida específica para los gastos derivados del

Francisco Rabuñal

de la pandemia en 2021, que se destinará entre otras cosas a la adquisición de material de protección para su uso por parte de los colegiados. Las cuotas colegiales no sufrirán ningún incremento, al no aplicar la subida del IPC. "Un presupuesto continuista y adaptado a la situación sanitaria y socioeconómica, asegurando el buen funcionamiento de la institución y el mantenimiento de todos los servicios", añadió.

Estancia que el Colegio de Abogados acaba de adaptar como sala telemática. Foto: CAS

Letrados de Santiago se apuntan a la opción de juicios telemáticos

Utilizarán una sala del colegio para este fin, sobre todo en vistas previas o declaraciones puntuales

S. GUINIA
Santiago

El Colegio de Abogados de Santiago quiere ponerle las cosas más fáciles a sus miembros. Continuando con las medidas para hacer frente a la situación derivada de la pandemia, acaba de poner a la disposición de todos los colegiados una nueva sala equipada con un sistema de videoconferencia para realizar los juicios de forma telemática, así como para desarrollar todo tipo de reuniones en línea. La sala está dotada con una pantalla de televisión de cincuenta y cinco pulgadas, webcam de alta resolución 4K de uso profesional, equipo portátil con conexión a Internet de banda ancha por fibra óptica, sistema de purificación y renovación de aire (anti-covid), y asistencia técnica prestada por el informático del colegio.

"Tronemos que adaptamos a la pandemia y facilitar el trabajo a nuestros colegiados y colegiadas, que podrán usar esta sala para reuniones de trabajo y juicios telemáticos, una modalidad que aumentó por consecuencia de la COVID", asegura el decano del

colegio, Francisco Rabuñal. El responsable del organismo explicó a este rotativo que, por ahora, el número de juicios online en Compostela no es significativo, y la utilidad de la sala será principalmente para vistas previas o declaraciones de peritos. Todos los miembros de la entidad pueden reservar con carácter previo y suficiente el uso de esta sala a través del correo electrónico informatica@colegioabogados.org, del teléfono 981 581 713, o a través de la aplicación móvil del colegio. santiago@elcorregallo.es

A avogacía compostelá tramitou 2.000 casos da quenda de oficio en seis meses

O Colexio de Abogados da capital galega mantivo durante toda a pandemia un servizo que dá cobertura a máis de 270.000 habitantes // Howe, 12 de xullo, celébrase o Día da Xustiza Gratuita

Unha das principais tarefas do Colexio de Abogados de Santiago é a defensa dos intereses dos cidadáns que non teñen recursos económicos para pagar a defensa. Este servizo, coñecido como "Defensa de Oficio", é un dos pilares do funcionamento do Colexio. Durante o último semestre, o Colexio de Abogados de Santiago tramitou 2.000 casos da quenda de oficio, o que representa un aumento respecto ao mesmo período do ano anterior. Este servizo é fundamental para garantir o acceso á xusticia para todos os cidadáns, independentemente das súas condicións económicas. O Colexio de Abogados de Santiago continúa traballando para mellorar este servizo e garantir que todos os cidadáns que o necesiten poidan acceder a él de forma rápida e eficaz.

Unha das principais tarefas do Colexio de Abogados de Santiago é a defensa dos intereses dos cidadáns que non teñen recursos económicos para pagar a defensa. Este servizo, coñecido como "Defensa de Oficio", é un dos pilares do funcionamento do Colexio. Durante o último semestre, o Colexio de Abogados de Santiago tramitou 2.000 casos da quenda de oficio, o que representa un aumento respecto ao mesmo período do ano anterior. Este servizo é fundamental para garantir o acceso á xusticia para todos os cidadáns, independentemente das súas condicións económicas. O Colexio de Abogados de Santiago continúa traballando para mellorar este servizo e garantir que todos os cidadáns que o necesiten poidan acceder a él de forma rápida e eficaz.

A necesidade de promover o uso da lingua galega no funcionamento da Administración de xustiza en Galicia. Reflexións persoais a partir de datos históricos e sociolingüísticos

Eduardo Porta Viù

Avogado

Colexiado 2007 do ICA Santiago

Recentemente estudei como alumno un curso de galego xurídico, Curso de especialización en linguaxe xurídica galega, organizado polo Colexio de Avogados de Santiago de Compostela e coordinado e impartido polo lingüista do colexio, Martín Ramos Insua, a quen agradezo a súa valía e dedicación.

O citado curso servíume tanto para depurar parte dos erros léxicos e gramaticais que cometía habitualmente como para revisar o estilo e o formato dos meus escritos, apartándome do estilo formal e ás veces escuro e sinuoso frecuente na literatura xurídica tradicional.

Aprendín a conciliar os tecnicismos propios da nosa linguaxe xurídica cun estilo máis directo e breve, máis próximo á linguaxe común e máis propio dunha Administración de xustiza moderna, integrada por funcionarios públicos que prestan un servizo a cidadáns no ámbito dunha sociedade democrática e avanzada.

Non falarei neste artigo sobre gramática, redacción, estilo ou léxico, pois carezo de autoridade para pronunciarme sobre a relación entre os distintos signos de puntuación, o uso do pronome pleonástico de complemento indirecto, ou a derivación ou a composición como métodos de formación das palabras, por poñer tan só tres exemplos de cuestións tratadas no citado curso.

O obxectivo do presente artigo é facer unha reflexión persoal como avogado sobre a utilización do idioma galego na Administración de xustiza, tanto na linguaxe escrita coma na oral.

1. Destacarei, como punto de partida, os seguintes **datos de carácter histórico e sociolingüístico** postos de manifesto no devandito curso que acabo de recibir e que me resultaron significativos:

1.1 O documento xurídico máis antigo escrito en idioma galego que coñecemos é o *Foro do Burgo de Castro Caldelas*, privilexio rodado dado polo rei Alfonso IX en Allariz no mes de abril de 1228.

1.2 A partir da segunda metade do século XIII o galego consolídase como lingua instrumental das xestións administrativas dado o protagonismo do campesiñado na explotación agrícola das propiedades da nobreza e

dos mosteiros eclesiásticos.

O desexo de galeguizar a normativa xurídica leva a traducir ao galego as principais normas creadas durante o reinado de Alfonso X, entre elas, *As Partidas*, o *Forum Iudicum* e o *Foro Real*.

1.3 Durante os séculos XIV e XV a lingua galega acadou en Galicia protagonismo e preferencia fronte ao castelán nos diversos ámbitos da vida: a administrativa, a económica, a da administración de xustiza, a relixiosa, a técnica e científica, así como a literaria.

Concellos, gremios, confrarías, igrexas, catedrais e mosteiros utilizaron habitual e preferentemente o galego nas dimensións oral e escrita.

Como exemplo do anterior pódese citar o *Libro do Concello de Santiago de Compostela*, compilación de 326 escritos realizados entre os anos 1416 e 1422 (xuramentos de alcaldes, xuíces, pregóns e ordenanzas do concello, entre outros documentos) dos que 308 están escritos en galego e tan só 18 en castelán.

1.4 O Ordenamento do Gremio dos Cambeadores de Santiago, redactado no ano 1490, regula, entre outras cuestións, o uso institucional do galego e do castelán.

1.5 A partir da segunda metade do século XV Galicia como territorio —e o galego como o seu idioma propio e preferente— entran en clara decadencia ao resultar aquela vencida nas disputas dinásticas da época, aparecendo no ano 1480 as primeiras normas que supeditan a lingua galega á lingua castelá.

Galicia e o idioma galego entrarían nos chamados séculos escuros (séculos XVI a XVIII) nos que tanto o antigo Reino de Galicia (nos ámbitos económico, industrial, técnico ou científico) como a lingua galega (en tanto que instrumento de comunicación no territorio de Galicia) perderían todo protagonismo e importancia, no caso da lingua galega en favor do castelán e do portugués, conservándose, iso si, a través da transmisión oral, na lírica popular en cantigas de cego, contos, lendas, romances, refraneiros...

Deste xeito, mentres a lingua castelá atravesaría o chamado século de ouro, a lingua galega quedaría

completamente á marxe do Renacemento e do Barroco, quedando practicamente extinguida como lingua culta.

Será a partir do século XVIII cando xurdan as voces do chamados Ilustrados (Padre Sarmiento, Padre Feijoo, Padre Sobreira, entre eles) que, dunha banda, denunciaban o atraso e falta de desenvolvemento de Galicia facendo propostas de renovación (xurdirían así diversos organismos como Sociedades Económicas de Amigos do País ou a Academia de Agricultura do Reino de Galicia) para recuperar solvencia nos eidos económico, científico e cultural e, doutra banda, propoñían a volta á normalización da lingua galega na ensinanza, na administración e na propia igrexa.

1.6 No momento actual indicánnos o Observatorio da Cultura Galega e o Instituto Galego de Estatística os seguintes datos que destaco polo seu interese:

1.6.1 Entre os 25 e 35 anos atópase a xeración máis castelanizada da nosa historia, e entre os 30 e 40 anos a que en maior medida é monolingüe en castelán. Porén, os datos indican que os menores de 25 anos devólvennos as expectativas de recuperar o uso do galego e de reducir o nivel de monolingüismo en castelán.

1.6.2 No ano 2008 o 56,4 % da poboación falaba maioritariamente en galego. Cando se dirixen ás distintas administracións, tamén se expresan na nosa lingua, sempre ou case sempre, máis da metade (51,8 %) das galegas e dos galegos.

1.6.3 Segundo estudos realizados en setembro de 2010, a disposición maioritaria da cidadanía galega é favorable a un aumento do uso do galego en todos os ámbitos avaliados polo estudo de actitudes do citado Observatorio da Cultura Galega. No ámbito xudicial, así como nas notaría, rexistros da propiedade e avogacía, un 55 % da poboación demanda unha maior presenza da nosa lingua, en consonancia co que reclaman para os ámbitos públicos en xeral.

1.6.4 O castelán é a lingua empregada maioritariamente nas comunicacións externas das salas do TSXG e das seccións das audiencias provinciais. Na atención presencial e telefónica o seu uso chega ao 68,2 %. Nas mensaxes de correo electrónico a presenza do galego non chega nin ao 20 %. Nos escritos a usuarios, institucións ou provedores, a situación é peor, dado que os datos indicánnos que só o 13,8 % se emiten na nosa lingua.

1.6.5 No ano 2007 nas comunicacións escritas de carácter interno producidas nas salas do TSXG e nas seccións das audiencias provinciais, o emprego do galego é moi reducido, en especial nas aplicacións informáticas, nas que apenas chega ao 4 %. Nos demais elementos considerados polo Observatorio da Lingua Galega, só se supera minimamente o 20 % nos formularios impresos e na memoria anual.

1.6.6 No ano 2007, no ámbito da Administración de xustiza, o galego empregábase nas comunicacións

orais entre subalternos nun 37,3 % mentres que o seu uso diminúe moito entre o persoal técnico e o administrativo. As persoas que menos o utilizan son as que teñen un cargo máis elevado dentro das salas e seccións: xuíces/as, letrados/as, fiscais e secretarios/as.

2. A partir do anterior farei as seguintes **reflexións**:

2.1 Chama a atención e resulta difícilmente explicable que nunha sociedade maioritariamente galegofalante o uso da lingua na escrita se reduza tan sensiblemente, ata o punto de alcanzar cotas practicamente simbólicas no ámbito da Administración de xustiza.

A esta conclusión non chego só a partir dos datos estatísticos reflectidos no presente artigo, senón tamén a partir da miña propia experiencia académica e laboral, tendo en conta que o uso do galego era claramente minoritario tanto na miña etapa de universitario na facultade de dereito de Santiago de Compostela como nos anos de exercicio profesional do dereito como avogado. A miña perspectiva é a de que o galego se fala máis entre a cidadanía, especialmente nos ámbitos rural e costeiro, coa excepción das vilas e cidades grandes, e fálase e, sobre todo, escríbese moito menos entre os profesionais xurídicos, especialmente os de maior rango ou cualificación.

Poucas veces (algunha si) detectei rexeitamento do uso do galego entre profesionais do dereito e poucas veces (tamén con algunhas excepcións) entre os clientes. No meu caso adoito utilizar por defecto o galego, tanto na fala como na escrita, e unicamente cando percibo dificultades de entendemento ou que o cliente ou interlocutor se atopan máis cómodos utilizando o castelán, cambio de idioma.

Fágoo así na convicción de que a maior parte da xente que vive en Galicia entende perfectamente o galego. E fágoo con flexibilidade, dado que considero importante que os meus clientes ou interlocutores (incluíndo aquí a xuíces/as, funcionarios/as ou avogados/as, entre outros) se atopen cómodos á hora de proporcionar ou recibir información sobre a situación xurídica na que se atopen ou que se debata ou xulgue.

2.2 Non existe, na miña opinión, un problema de desprotección xurídica do galego, senón de falsa conciencia de que o galego non é un idioma útil para esferas cultas, técnicas ou científicas, como, no noso caso, a xurídica.

Dende o punto de vista legal e normativo, entendo que a utilización do idioma galego en todas as ordes da vida está suficientemente protexida (quizais non tanto, promocionada) en diversos textos legais, como son a Constitución española (artigos 3 e 148.1.17), Estatuto de autonomía de Galicia (artigos 5 e 27), Lei de normalización lingüística de Galicia, Lei orgánica do poder xudicial (artigos 231, 341 e 471, entre outros), Lei de axuízamento civil (artigos 142, 144), Lei do dereito civil de Galicia (art. 183.2), Código penal (art. 314), Decreto polo que regulan as funcións e a composición da Comisión de Toponimia,

Decreto que regula as competencias da Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia, Lei de demarcación e planta xudicial (artigo 32.5), Lei reguladora do estatuto orgánico do Ministerio Fiscal (art. 64), Convenio marco entre a Xunta de Galicia e a Fiscalía Xeral do Estado ou Carta dos dereitos dos cidadáns ante a Xustiza; por citar algúns exemplos de textos nos que se recoñece e garante a diversidade lingüística.

Acreditado que o marco normativo garante o uso do galego no ámbito da Administración de Xustiza, que a maioría da cidadanía en Galicia fala habitualmente e se dirixe ás administracións públicas en lingua galega e que na Administración de xustiza, especialmente nos postos de traballo de maior rango ou cualificación, a utilización do galego é minoritaria, cabe concluír que existe unha conciencia ou concepción pexorativa do idioma galego por parte dos operadores xurídicos, entendendo o idioma galego como non suficientemente idóneo para o seu uso no tráfico xurídico.

Tal conclusión é, non só contraria aos antecedentes históricos antes apuntados, senón tamén arbitraria e absurda, pois o galego, ao igual que o portugués (tanto en Portugal coma no Brasil) co que garda especial relación de familiaridade, é lingua perfectamente idónea para a comunicación xurídica ou, en xeral, técnica.

Semella persistir, por tanto, unha concepción lingüística arcaica na que a utilización do castelán prevalece fronte á do noso específico e propio idioma galego. Tal concepción unicamente pode superarse no ámbito da Administración de xustiza se nós, os operadores xurídicos galegos, xuíces/as e maxistrados/as, letrados/as da Administración de xustiza, fiscais, funcionarios/as da Administración de xustiza, notarios/as, rexistradores/as, avogados/as, procuradores/as..., somos coherentes e lle damos ao galego escrito na tramitación dos procedementos legais o mesmo protagonismo que lle damos ao galego na comunicación oral, especialmente cando as partes que toman a iniciativa (demandantes en procesos xudiciais, solicitantes ou interesados en procedementos administrativos, usuarios de servizos notariais ou rexistrais etc.) comezan tales tramitacións en lingua galega.

Para o cumprimento do anterior obxectivo resulta indispensable introducir a lingua galega na docencia

das propias facultades de dereito, na literatura xurídica e nos programas informáticos e formularios utilizados por funcionarios e operadores xurídicos galegos. Tamén resultan de importancia e utilidade os cursos de galego xurídico.

Deste xeito resultará habitual e familiar o uso do galego xurídico e erradicarase a falsa concepción da inadecuación do galego para o seu uso forense.

2.3 Finalmente, sen perder de vista que a función primordial dun idioma non é outra que a de permitir a comunicación entre as persoas, e respectando sempre a liberdade individual das persoas a utilizaren o galego ou o castelán ou calquera outra lingua que lles resulte útil ou satisfactoria, creo que existen diversos motivos para incrementar o uso do idioma galego da Administración de xustiza galega, como son:

2.3.1 Permitir, por motivos de coherencia, que os galegofalantes de nacemento continúen utilizando no ámbito xurídico a súa primeira lingua na que, por lóxica, deberán expresarse mellor, pois é a lingua na que se pensa e na que se vive.

2.3.2 Permitir que por motivos de defensa do patrimonio cultural e lingüístico o idioma galego continúe en vigor no ámbito xurídico, ao igual que o fai no resto dos ámbitos da sociedade galega.

2.3.3 Combater ese falso prexuízo relativo á inferioridade do idioma galego (que implica, inevitablemente, unha consideración tamén inferior das persoas que o utilizan) e promocionar, dende a nosa posición de persoas con formación técnica que desenvolvemos unha función social relevante como a de integrar a Administración de xustiza, o uso do idioma galego para dignificar tanto a nosa lingua como as persoas que a utilizan, especialmente as máis vulnerables.

2.3.4 Adeguar a resposta e funcionamento da Administración de xustiza en Galicia á propia sociedade galega, pois se a maioría da poboación fala e se dirixe ás administracións en xeral e á de Xustiza en particular en idioma galego, como en efecto ocorre, resulta lóxico, coherente e incluso legalmente esixible que a resposta e o funcionamento da Administración se produzan tamén en galego.

As disposicións na lei son... últimas ou derradeiras?

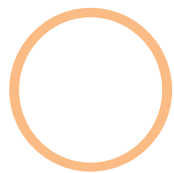
Toma nota!

O galego posúe unha palabra que nos permite concretar o significado xeral de *último/a*. Así, podemos usar a forma *derradeiro/a* para referirnos de forma máis precisa a aquilo 'que remata definitivamente unha serie'. Esa é a solución acollida para nomear un tipo de disposicións das que pechan os textos normativos.

"Disposición derradeira oitava. *Entrada en vigor*

Esta lei entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*."

(Lei 5/2021, do 2 de febreiro, de impulso demográfico de Galicia —DOG núm. 26, do 09.02.2021)

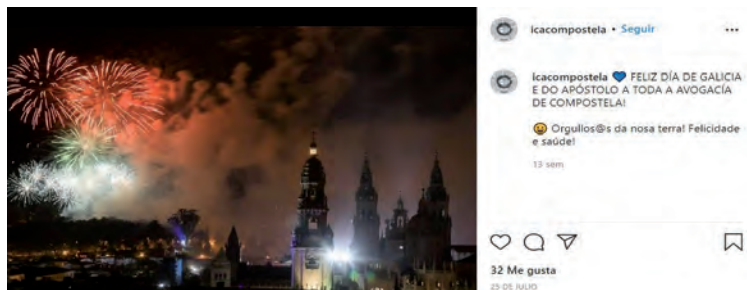
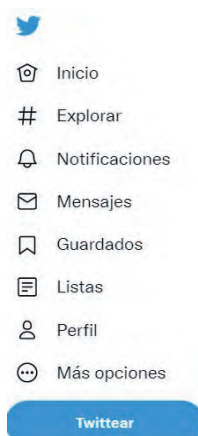
Colexio de Avogados de Santiago agradece a implicación dos colexiados e colexiadas, así como da sociedade compostelá, no crecemento e

repercusión das redes sociais da institución. Os tres perfís en redes sociais do Colexio experimentaron de novo un incremento de seguidores próximo ao 15 % nos últimos doce meses.

A comunidade da institución nestas ferramentas de comunicación é de case 2.900 persoas. As redes sociais recollen as actividades desenvolvidas polo colexio, ademais das novas do sector xudicial que poden ser de interese para os colexiados.

O perfil en Twitter tiña a principios de novembro 1.825 seguidores, polos 850 de Facebook e os máis de 190 de Instagram. O Colexio quere dirixirse aos profesionais da avogacía da cidade, ofrecendo información especializada e noticias de interese, e difundindo os servizos e actividades que promove. O uso cada vez máis xeneralizado destas

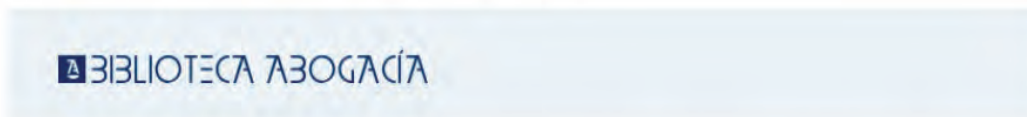
novas canles de comunicación permite achegar a avogacía á cidadanía. Animamos a todos os colexiados e colexiadas a seguirmos e a participar. Grazas

BASES DE DATOS / BIBLIOTECA ONLINE

CATEGORÍAS

BIBLIOTECA SEDE COLEXIAL

Acceso al Catálogo

Formulario de Nuevas Adquisiciones

Reglamento

● CIRCULARES

● LEXNET / SERVICIOS
TELEMÁTICOS

● SIGA

● OFICINA VIRTUAL

● TURNO DE OFICIO

● BASES DE DATOS / BIBLIOTECA
ONLINE

● TASACIÓN DE COSTAS

● HERRAMIENTAS /
CALCULADORAS

● SEDE ELECTRÓNICA JUDICIAL

● GUÍA COLEGIAL - REVISTA

● SERVICIO DE ASESORAMIENTO
LINGÜÍSTICO

● TABLÓN DE ANUNCIOS

● OTROS SERVICIOS

● MEDIACIÓN

Por tu futuro, por tu ahorro.

AHORRA IMPUESTOS
en tu próxima declaración
de la renta. Realiza una
aportación extraordinaria.

En tu Sistema de
Previsión Social
Profesional o el de
Previsión Personal

Reducción Base imponible IRPF
Aporta hasta 2.000 €¹ anuales

+

Como gastos de la actividad **13.822 €** en el
Sistema de Previsión Social Profesional

¿Y si los superas?

Puedes seguir ahorrando con el **Plan de Ahorro 5,**
Sistema de Ahorro Flexible o **PIAS.**

GRAN
RENTABILIDAD

3%²
para el
trimestre actual
(tasa anual)

Realiza ya tus aportaciones:
www.mutualidadabogacia.com

Puedes informarte en el teléfono **914 35 24 86**
o en el correo **sam@mutualidadabogacia.com**

1. Reducción base imponible IRPF, en conjunto de los Sistemas de Previsión Social Profesional y Sistema de Previsión Personal y el resto de planes de pensiones que tengas. Reducción en base imponible del IRPF del menor entre 2.000 euros anuales y el 30 % de la suma de los rendimientos netos del trabajo y actividades económicas percibidos en el ejercicio.

2. Rentabilidad de 2020: 3,32 %. Rentabilidades pasadas no implican rentabilidades futuras.